

Vlaams
Parlement

vergadering **C85**
zittingsjaar 2014-2015

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Economie, Werk, Sociale Economie,
Innovatie en Wetenschapsbeleid

van 15 januari 2015

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van de heer Koen Van den Heuvel tot de heer Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over de financiering van het Centrum voor Medische Innovatie (CMI) – 375 (2014-2015)	3
VRAAG OM UITLEG van de heer Axel Ronse tot de heer Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over de Milan Declaration, ondertekend op 13 november 2014 op de jaarlijkse Vanguard Initiative-vergadering – 472 (2014-2015)	5
VRAAG OM UITLEG van de heer Matthias Diependaele tot de heer Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over het investeringsfonds van de Innovatiekring – 636 (2014-2015)	8
VRAAG OM UITLEG van de heer Robrecht Bothuyne tot de heer Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over het TINA-investeringsfonds – 687 (2014-2015)	10
VRAAG OM UITLEG van de heer Bart Van Malderen tot de heer Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over de hervorming van de Industrieraad – 721 (2014-2015)	14
VRAAG OM UITLEG van mevrouw Martine Taelman tot de heer Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over de afschaffing van de 60%-maatregel in het dienstenchequestelsel – 666 (2014-2015)	20
VRAAG OM UITLEG van mevrouw Yasmine Kherbache tot de heer Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over het arrest van het Europees Hof van Justitie inzake zwaarlijvigheid en de gevolgen daarvan op het Vlaams beleid – 678 (2014-2015)	26
VRAAG OM UITLEG van de heer Robrecht Bothuyne tot de heer Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over knelpuntopleidingen door de VDAB – 685 (2014-2015)	29
VRAAG OM UITLEG van de heer Robrecht Bothuyne tot de heer Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over samenwerking tussen de VDAB en de OCMW's – 686 (2014-2015)	34

VRAAG OM UITLEG van de heer Koen Van den Heuvel tot de heer Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over de financiering van het Centrum voor Medische Innovatie (CMI) – 375 (2014-2015)

Voorzitter: de heer Axel Ronse

De voorzitter: De heer Van den Heuvel heeft het woord.

De heer Koen Van den Heuvel (CD&V): Voorzitter, minister, collega's, ik hoef het Centrum voor Medische Innovatie (CMI) niet meer voor te stellen. Het is in 2006 opgericht door de Vlaamse overheid en is intussen uitgegroeid tot een vraaggedreven organisatie die het translationele biomedische onderzoek bevordert en faciliteert. Dat gebeurt in een samenwerkingsverband met de Vlaamse kennisinstellingen en de Vlaamse industrie. Het CMI heeft een ietwat aarzelende start gekend, maar is intussen uitgegroeid tot een instantie die haar verdiensten heeft en steeds meer voet aan de grond heeft gekregen.

Minister, de financiering van het CMI is eind 2014 afgelopen. Nu is de vraag wat er in de toekomst zal gebeuren. Uw voorganger, mevrouw Lieten, zei begin dit jaar nog dat het CMI een strategisch plan ontwikkeld heeft en mijlpalen vooropgesteld heeft. Er is een parcours afgelegd waarin die mijlpalen of kritische prestatie-indicatoren (KPI's) zijn gevolgd. In het voorjaar van 2014 heeft mevrouw Lieten gezegd dat er een aantal aanknopingspunten zijn die verder kunnen worden uitgewerkt.

Wat is nu de stand van zaken met betrekking tot het CMI? Hoe staat u tegenover die vervolgfianciering? Welke voorwaarden koppelt u daaraan inzake het formuleren van mijlpalen en het halen van een aantal KPI's? Hoe ver staat de integratie van het CMI in de drie ESFRI-programma's (European Strategy Forum on Research Infrastructures)? Wat is uw visie op het CMI op langere termijn?

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

De heer Andries Gryffroy (N-VA): Minister, ik heb het dossier bekeken en heb mij onder andere gebaseerd op een PowerPointpresentatie die gegeven is op 10 december 2014. Ik heb ook wat zitten rondkijken op websites, en heb een paar bijkomende vragen.

Om te beginnen vond ik de website niet heel duidelijk. Het was soms moeilijk om af te leiden wat ze nu eigenlijk exact doen. Ik had de indruk dat er misschien nog meer mogelijkheden waren rond het vermarkten van wat oorspronkelijk de doelstelling was.

Ten tweede denk ik dat het wel verstandig of handig zou kunnen zijn, mocht er een optimale samenwerking of een samensmelting kunnen zijn met het transformationeel geneeskundig onderzoek (TGO), dat via het Agentschap voor Innovatie door Wetenschap en Technologie (IWT) loopt.

De voorzitter: Minister Muyters heeft het woord.

Minister Philippe Muyters: Mijnheer Van den Heuvel, de middelen voor de financiering van het CMI, via het Financieringsfonds voor Schuldafbouw en Eenmalige Investeringsuitgaven (FFEU), zijn bestemd voor enerzijds de biobank-infrastructuur en anderzijds voor de ondersteunende ICT-infrastructuur. Dat ging over respectievelijk 2,2 miljoen euro en 5 miljoen euro. De uitbetaling van de opeenvolgende financieringsschijven is gekoppeld aan voorwaarden.

Meer specifiek zijn de schijven zes tot acht bedoeld voor die ICT-infrastructuur. Aangezien de totale kost voor de uitbouw van de ICT-infrastructuur aanzienlijk

lager ligt dan de initieel voorziene 5 miljoen euro, is dat bedrag ook niet volledig uitbetaald. We zullen nagaan in welke mate de andere component, de biobankinfrastructuur, al gerealiseerd is met de daarvoor voorziene middelen en welke financiering er nog nodig is om de uitbouw van de biobank te finaliseren.

Er is in Vlaanderen door de jaren heen een goed ontwikkelde lifescience-sector gegroeid. We staan daar zeer sterk. Ook op het vlak van biomedisch en klinisch onderzoek zitten we aan de top. Of het CMI daar echt een coördinerende en sturende rol moet spelen, is voor mij echter geen uitgemaakte zaak. Er is op mijn kabinet overleg geweest met het CMI om een stand van zaken op te maken. We gaan dat dit jaar ook voortzetten met alle stakeholders.

Het CMI heeft voor de Biobanking and Biomolecular Resources Research Infrastructure (BBMRI) eind september 2013 een voorstel voor Vlaamse deelname ingediend bij de Herculesstichting. Voor de European Advanced Translational Research Infrastructure in Medicine (EATRIS) en het European Clinical Research Infrastructures Network (ECRIN) werd de mogelijkheid van deelname van Vlaanderen door het CMI in een roadmap beschreven. Dat voorstel was echter minder uitgewerkt. We zullen binnenkort een beslissing kunnen nemen rond de deelname aan en financiering van die projecten.

België is sinds september 2013 stichtend lid van de BBMRI. Dat laat toe mee te beslissen over de inhoud van het werkprogramma en geeft onze wetenschappers zo de kans mee te werken aan de implementatie ervan.

Uw vierde vraag is voor mij de meest essentiële. Het CMI en zijn leden moeten effectief duidelijkheid krijgen over hun rol in de komende jaren. Op korte termijn hebben we daarom een audit georganiseerd om de precieze stand van zaken met betrekking tot de uitbouw van de infrastructuur in kaart te brengen. In functie daarvan en ook van het geplande overleg met de stakeholders zal aan het CMI duidelijkheid worden gegeven over zijn verdere rol.

Mijnheer Gryffroy, TGO was het antwoord op een eenmalige oproep. Ik denk dat het dan moeilijk is om die samen te nemen.

De voorzitter: De heer Van den Heuvel heeft het woord.

De heer Koen Van den Heuvel (CD&V): Minister, u blijft – om het in voetbaltermen te zeggen – weinig aanvallend en nogal beperkt tot het middenveldspel: niet te veel naar achteren, maar zeker ook niet te veel naar voren.

Ik heb het daarnet al gezegd: ik denk dat het CMI een moeilijke start heeft gehad. De voorbije jaren heeft het CMI bewezen dat er een aantal zaken werden gerealiseerd en dat er mijlpalen werden gehaald.

De biobanken zijn er nu, maar vanaf het begin was het duidelijk dat die een eerste stap waren. Het is nu belangrijk om die kennis, de knowhow over die biobanken, te gebruiken, de praktische kennis te valoriseren in onze Vlaamse kennisinstellingen, onze Vlaamse universiteiten en de Vlaamse industrie. Ze zijn het aanknopingspunt geworden voor Vlaanderen in die Europese programma's, om de BBMRI als voorbeeld te noemen.

Ik denk dat we dat moeten valoriseren. Ik denk ook dat het project, het CMI, recht heeft op duidelijkheid. We kunnen moeilijk zeggen dat we erop rekenen, zonder dat er financiële backing is.

Ik denk dat u misschien de uitzondering bent en graag minister blijft zonder daarvoor te worden betaald. Na een paar maanden zult u misschien ook zeggen dat een aantal zaken op het thuisfront moeten worden gefinancierd. Daarover

moet duidelijkheid komen. Moet het in het CMI of kan het in een groter geheel? Zijn er efficiëntiewinsten – om het woord bij uitstek te gebruiken? Dat sluit ik ook niet uit.

Minister, ik denk dat het goed is om voor duidelijkheid te zorgen. U staat voor duidelijkheid. Ik reken erop dat u dat zult oplossen en het niet te lang in onduidelijke wateren zult laten. Ik denk dat de mensen rond het CMI het verdienen om op korte termijn te weten in welke mate zij verder kunnen gaan, financieel kunnen worden ondersteund of gevaloriseerd in een breder geheel. Ik wil u vragen om daarvan op relatief korte termijn werk te maken.

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

De heer Andries Gryffroy (N-VA): Ik wil mij zeker aansluiten bij de hoofdvraag van de heer Van den Heuvel. Om het in voetbaltermen uit te drukken: een goede aanval vertrekt vanuit een goed georganiseerd middenveld. *(Gelach)*

Minister, ik zou graag hebben dat we de uitslag van deze audit kunnen zien, zodat we weten wat er daar gebeurt. Ik denk dat er twee cruciale vragen zijn. Er is een vraag die naar de kern gaat van het CMI: is het nodig of nuttig? Wat is de meerwaarde naar de toekomst? Op basis daarvan kunnen we het misschien aan de minister overlaten om tot een duidelijke beslissing te komen.

De voorzitter: Minister Muyters heeft het woord.

Minister Philippe Muyters: Uiteraard kan ik niet achterblijven als we het over voetbal hebben. Ik heb altijd geleerd dat diegene die de slag om het middenveld wint, de meeste kans heeft om de match te winnen. De slag om het middenveld lijkt mij het overleg en de audit die we nu zullen voeren. Dat lijkt mij ook noodzakelijk. Ik ben het wel met u eens, mijnheer Van den Heuvel: als je bij het middenveld speelt, dan scoor je niet.

Ik wil in het samenspel van het overleg, de audit en mijn kabinet, ervoor zorgen dat we snel tot de goal van de tegenstander komen, om het dan zo te houden. U mag erop rekenen dat we het op die manier zullen doen.

Ik denk dat het nuttig en zinvol is om de oefening die we doen, ook effectief af te ronden.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van de heer Axel Ronse tot de heer Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over de Milan Declaration, ondertekend op 13 november 2014 op de jaarlijkse Vanguard Initiative-vergadering – 472 (2014-2015)

Voorzitter: de heer Axel Ronse

De heer Axel Ronse (N-VA): Minister, de vraag is inmiddels al wat gedateerd. Op 13 november was u niet aanwezig tijdens de commissie. U kon uw parlementaire verantwoordelijkheden toen niet invullen. Het is dan toch belangrijk om een vraag te stellen over de vergadering waarop u die dag wel aanwezig was, namelijk Vanguard Initiative, waar u de Milan Declaration ondertekende.

Ik denk dat het Vanguard Initiative genoegzaam bekend is. Het houdt 'Growth through Smart Specialisation' in. Daarbij spelen de diverse regio's – ik denk dat het er achttien zijn – een rol. *(Opmerkingen van minister Philippe Muyters)*

Oké, het zijn er meer.

In ieder geval speelt Vlaanderen er de rol om alles wat met 3D-printing te maken heeft, te trekken. Men zegt daarover: "3D-printing as a huge potential for new growth and employment in Europe. It can induce more local production in Europe, thanks to flexibility and customization of manufacturing and also stimulate worldwide export of creative designs."

Het lijkt me belangrijk dit en de rol die Vlaanderen in dat partnerschap speelt onder de aandacht te brengen.

Minister, kunt u concreet duiden welke stappen op dat vlak momenteel al zijn gezet? Het lijkt me ook belangrijk te weten wat die andere 'smart specialisation clusters' zijn waarop een aantal regio's inspelen. Volgt u bepaalde van die clusters met bijzondere aandacht op? Kunnen ze mogelijk een rol van betekenis spelen voor onze Vlaamse economie?

Voor de kmo's, de kleine en middelgrote spelers op het veld, is het natuurlijk vaak een ver-van-mijn-bedshow. De ontwerptekst met betrekking tot de 3D-printing bevat een hoopgevende zin: "Opening up access to high class infrastructures for business ideas of SME's and entrepreneurs to support prototyping of new products and training of workforce are also important parts of the ambition." Indien dat al bekend is, zou ik graag vernemen op welke wijze die belangrijke onderdelen van de ambitie zullen worden gerealiseerd.

De voorzitter: Minister Muylers heeft het woord.

Minister Philippe Muylers: Voorzitter, op 13 november 2014 was ik in Milaan. Ondertussen nemen 21 regio's deel aan het Vanguard Initiative. Dit lijkt me belangrijk. Het is immers onze filosofie voor de regio's met clusters en slimme specialisatie te werken. Hiervoor bouwen we een interregionale samenwerking uit. De regio's bewijzen in de praktijk de meerwaarde van de mobilisatie van het ondernemerschap en van innovatie. Het is dan ook een goede zaak dat we vanuit de regio's in verschillende landen op zoek gaan naar innovatie en naar ondernemerschap. We doen dit door middel van slimme specialisatie, vooral in nieuwe groeidomeinen.

Een voorbeeld hiervan is 3D-printing. We gebruiken hiervoor pilootprojecten. We werken ook samen met de Europese Commissie. Het aantreden van commissievoorzitter Juncker en zijn initiatief met betrekking tot het ondernemerschap en innovatie kunnen hier een rol in spelen. We gaan na op welke manier de regio's over de instrumenten kunnen beschikken om een actieve rol in Europa te spelen.

Ik geloof dat 3D-printing effectief een van de veelbelovende productietechnologieën van het moment is. Volgens mij kunnen alle aanwezigen hier dit onderschrijven. Er zijn uiteraard al belangrijke toepassingen. Ik denk hierbij vooral aan de medische sector. Vlaanderen neemt in dit verband een belangrijke positie op wereldvlak in.

We hebben niet enkel een sterke positie met betrekking tot onderzoek. Gelukkig beschikken we ook over een aantal leidende bedrijven. Ik veronderstel dat namen als Materialise, Melotte en LayerWise bij iedereen wel een belletje doen rinkelen.

Wat de 3D-printing betreft, is Vlaanderen op dit ogenblik een leidende regio. Door binnen het Vanguard Initiative ook de leidende rol op te nemen met betrekking tot een pilootinitiatief voor Europa, een Europees demonstratienetwerk, maken we ons in Europa zichtbaar. Dankzij die schaalvergroting kunnen we ook de verspreiding van die technologie en de toepassing in nieuwe gebieden versnellen. Ten gevolge van de wisselwerking zullen er allicht ook nieuwe ideeën met betrekking tot 3D-printing ontstaan.

Het Vlaams ecosysteem voor 3D-printing organiseert zich in clusterplatformen met producenten en gebruikers. Dit is in mijn ogen echt belangrijk. We brengen de producenten en de gebruikers samen in Flanders Additive Manufacturing Valley. Bovendien vormt additive manufacturing of 3D-printing een van de onderzoeksprioriteiten van Flanders Make. Het competentiecentrum Strategisch Initiatief Materialen (SIM) heeft onderzoeksprojecten die hiermee verband houden. Wat de softwareontwikkeling betreft, lopen er projecten van iMinds.

We kunnen alle troeven waarover we met betrekking tot 3D-printing beschikken, op verschillende manieren met elkaar verbinden tot een road map. Zo komen we echt tot een cluster in Vlaanderen. Hierdoor kunnen we onze leidende positie consolideren en effectief een Europese pilootregio worden.

In verband met het Vanguard Initiative wordt in Milaan steeds naar voren gebracht dat de renaissance van de industrie door middel van dergelijke initiatieven mogelijk moet worden. Wat mij betreft, is deze case dan ook een belangrijk leertraject voor de ontwikkeling van een clusterbeleid. Bij alles wat ik hier naar voren heb gebracht, de samenwerking tussen de onderzoeksinstellingen, de bedrijven en de overheid en de samenwerking tussen verschillende bedrijven, moeten we het internationaal aspect bekijken en moeten we de gebruikers erbij betrekken. Dit zijn elementen die volgens mij van belang zijn voor een toekomstig clusterbeleid.

Wat mij betreft, is een clusterbeleid in essentie een beleid om de bedrijven die in een netwerk een toegevoegde waarde kunnen betekenen, actief bij de projecten te betrekken. Dit is volgens mij de goede werkwijze.

Mijnheer Ronse, u hebt zelf vermeld dat kmo's hierbij kunnen worden betrokken en hierin een rol kunnen spelen. De drie bedrijven die ik net heb aangehaald, zijn allemaal als kmo's gestart. Op hun eigen manier hebben ze elk een toegevoegde waarde gecreëerd. Een goed functionerende cluster zal ook andere kmo's mogelijkheden bieden.

In een cluster wordt het globaal waardenetwerk, bestaande uit gebruikers, onderzoekers en bedrijven, aangesproken. Dit omvat ook de technologische uitdagingen. Soms beschikken kmo's over wat minder O&O-capaciteit. Ze compenseren dit met een grotere flexibiliteit. Ten gevolge van die koppeling en de aanwezigheid van meer nichespelers ontstaat een toegevoegde waarde.

Een clusterbeleid stelt ons in staat een verbinding te maken met de bottom-up dynamiek van onze bedrijven. Het is voor mij belangrijk dat het vanuit de bedrijven zelf groeit. Zo kunnen we in een Europese en internationale context opportuniteiten uitbouwen.

En dat gebeurt dan, zoals ik zei, door een slimme specialisatie waardoor Vlaanderen zich toch nog kan onderscheiden in het internationaal netwerk. Naast 3D-printing zijn er nog een aantal andere veelbelovende gebieden. Ik denk daarbij aan de duurzame chemie. U weet dat ons innovatieplatform Flanders Innovation Hub for Sustainable Chemistry (FISCH) begonnen is met een ambitieus programma voor nieuwe waardecreatie door biogebaseerde producten en processen en de recycling van polymeren. Je hebt ook de DSP Valley waar we slimme systemen hebben. Je hebt FlandersBio, dat een sterke biotechsector organiseert. Ook een domein waar veel van verwacht wordt, is de gepersonaliseerde geneeskunde, waar je inspeelt op wat in de westerse wereld unieker is dan elders, namelijk de vergrijzing van de bevolking.

We hebben sterke troeven, zowel in de industrie als in onze geneeskunde, de hospitalen en de wetenschap. Je hebt de zorg, agrofood, de recyclage van materialen. Daar zijn nog grote mogelijkheden. Voor mij is essentieel dat ik niet

vanuit de overheid wil zeggen waar men de innovatie moet gaan zoeken, maar de actoren zelf laat zoeken wat er leeft, waar er clusterverbanden kunnen worden georganiseerd en hoe men zo Vlaanderen in kaart kan zetten. Door een ondersteunend clusterbeleid moeten we met de slimme specialisaties van Vlaanderen een topregio kunnen maken die attractief is voor investeren, werken en leren. Heel het 'Vanguard Principle', dat vertrekt vanuit de regio's en bedrijven in de regio's, kan heel die dynamiek nog versterken naar een internationaal niveau.

De heer Axel Ronse (N-VA): Minister, het is van bijzonder groot belang dat er vanuit Vlaanderen een trekkersrol wordt opgenomen op Europees niveau rond het faciliteren voor transformatie van bedrijven, want de industriële omgeving wijzigt constant, alsook het competitief voordeel van bepaalde clusters. 3D-printing achtten we bijvoorbeeld twee jaar geleden nog compleet Blue Ocean Strategy, maar dat is nu steeds meer een competitieve wereld geworden. De uitdaging zal erin liggen om voornamelijk op het vlak van toepassingen te bekijken hoe we ons kunnen onderscheiden. Daarom is het heel belangrijk dat u het model hanteert waarbij de gebruikers worden betrokken.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van de heer Matthias Diependaele tot de heer Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over het investeringsfonds van de Innovatiekring – 636 (2014-2015)

Voorzitter: de heer Axel Ronse

De voorzitter: De heer Diependaele heeft het woord.

De heer Matthias Diependaele (N-VA): Ik stel deze vraag omdat het gaat om een bottom-upinitiatief, dat groeit vanuit de industrie zelf. We moeten daar altijd voldoende aandacht aan geven om op zijn minst als overheid te erkennen dat we dergelijke initiatieven waarderen. Ik verwijs straks ook naar een ander initiatief, namelijk Flanders Innovation Hub for Sustainable Chemistry (FISCH), wat een heel mooi parcours gelopen heeft, en in welke mate we dat dezelfde richting kunnen uitsturen.

Het gaat over de Innovatiekring die in 2012 werd opgericht door iemand van Total, François Cornélis. Het bestaat uit ex-toplui uit de chemie, kunststoffen en farma die het peterschap en de coaching van jonge ondernemers en bedrijven in de chemie op zich nemen. De Innovatiekring wordt geruggensteund door essenscia, Deloitte en de KU Leuven. Het is voornamelijk vanuit de sector zelf dat men dit probeert te ondersteunen. Elk innovatieproject met een duidelijk verband met chemie en/of life sciences en/of kunststoffen kan in principe voor advies bij de Innovatiekring ingediend worden.

Recent heeft de Innovatiekring echter haar eigen investeringsfonds opgericht. Dat is de 'next step' die ze proberen te zetten. Nog voor het einde van 2014 hoopte men 10 tot 15 miljoen euro te verzamelen, rechtstreeks via investeerders als BASF, Solvay, Total, Sioen Industries, Domo, ING en Carmeuse. Het doel van het investeringsfonds bestaat erin om in start-ups te voorzien van risicokapitaal. Men zou jaarlijks 15 miljoen euro bijkomend in het fonds steken. Er is dus echt wel een groeipad uitgestippeld.

Per project zou de investering afgetopt worden op 1 miljoen euro. Zoals meestal gebeurt met dergelijke initiatieven, wil men in combinatie met andere investeringsfondsen investeren. Daarover lopen onderhandelingen met de Waalse investeringsmaatschappij Société Régionale d'Investissement de Wallonie (SRIW) en de Federale Participatie- en Investeringsmaatschappij (FPIM). Ook Europa

komt in beeld, met name het Europese Investeringsfonds (EIF). Vlaanderen heeft zijn eigen kanalen om risicokapitaal te verstrekken. We hebben de Participatie-Maatschappij Vlaanderen (PMV) die dergelijke zaken opvolgt.

Minister, hoe beoordeelt u dat? Dit is natuurlijk een kans om het positief te beoordelen, wat we allemaal delen, over alle partijgrenzen heen, denk ik. Welke opportuniteiten en welk toekomsttraject ziet u voor dit initiatief en hoe kunnen we dat ondersteunen? Hoe past dit initiatief binnen het Vlaamse beleid? Kan de weg die we nu afleggen met FISCH als model worden gebruikt voor dit initiatief? Zullen wij dan ook aansluiting zoeken bij dit initiatief? Lopen er in dat kader onderhandelingen met PMV? Men geeft aan dat men het beheer van het fonds aan derden zou willen toevertrouwen. Hoe moeten we dat precies begrijpen? In welke zin zal de Vlaamse overheid daarin meespelen?

De voorzitter: De heer Bajart heeft het woord.

De heer Lionel Bajart (Open Vld): Voorzitter, minister, ik denk dat ergens half december de samenwerking met de Waalse investeringsmaatschappij SRIW reeds werd toegezegd. Minister, kunt u duidelijkheid scheppen over de rol van de Vlaamse overheid hierin, specifiek die van PMV? Werkt PMV al samen met het investeringsfonds van de Innovatiekring? Op welke manier gebeurt dat? Heeft PMV al deelgenomen aan die eerste closing?

De voorzitter: Minister Muyters heeft het woord.

Minister Philippe Muyters: Voorzitter, mijnheer Diependaele, het is waarschijnlijk geen verrassing, maar ik sta positief tegenover het initiatief dat werd genomen door de gewezen toplui uit de chemiesector. Het initiatief draagt niet alleen bij aan de innovatie in de chemiesector door het beschikbaar stellen van extra middelen, maar het is minstens even belangrijk dat ook een netwerk en expertise worden ingebracht door de oprichters.

PMV is het voorstel van de innovatiekring aan het bekijken om een meer gegronde beoordeling over de opportuniteiten ervan te kunnen maken. U zei het zelf al: het initiatief past binnen het Vlaamse beleid, met name binnen FISCH, dat gericht is op het identificeren en stimuleren van innovaties voor duurzame chemie in Vlaanderen.

In het licht van FISCH worden er subsidies verleend aan innovatieprojecten voor duurzame chemie. Dit fonds richt zich op het verstrekken van risicokapitaal. Ze zijn dus complementair. Ik benadruk nogmaals het belang van de expertise die wordt aangereikt.

De betrokkenheid van essenscia bij beide initiatieven moet een afstemming op elkaar en de complementariteit garanderen. Ik heb er het volste vertrouwen in, de medewerking van essenscia verloopt heel goed.

Er lopen momenteel gesprekken tussen de Innovatiekring en PMV om te onderzoeken hoe het op te richten fonds van de Innovatiekring en de fondsen die specifiek gericht zijn op innovatie onder beheer van PMV, optimaal kunnen samenwerken. Dat is essentieel, we moeten geen dubbel werk doen, maar elkaar versterken waar dat mogelijk is.

De initiatiefnemers van de Innovatiekring stellen dat ze het op te richten fonds niet in eigen beheer zullen nemen, maar het beheer zullen toevertrouwen aan een specifieke fondsmanager die ervaring heeft met het management van een risicokapitaalfonds dat gericht is op investeringen in de heel vroege of vroege levensfase. Ook daar zal bekeken worden met PMV of de ervaring die binnen PMV werd opgebouwd inzake investeringen in een heel vroege of vroege levensfase, ook kan worden ingezet bij dit initiatief.

Dit wordt dus zeker vervolgd. Het initiatief is schitterend, de gesprekken moeten zeker worden voortgezet om tot een complete complementariteit te komen.

De voorzitter: De heer Diependaele heeft het woord.

De heer Matthias Diependaele (N-VA): Minister, we zitten absoluut op dezelfde lijn. Het is goed dat we dit uitgesproken hebben en dat we dit perfect willen ondersteunen. Het is ook goed om te horen dat er inderdaad gesprekken lopen met PMV, dat we daarin meestappen. Ik beschouw die gesprekken als een eerste stap, daarna kunnen we zien of het opportuun is om in de voetsporen van FISCH dezelfde weg te bewandelen.

De voorzitter: De heer Bajart heeft het woord.

De heer Lionel Bajart (Open Vld): Voorzitter, minister, ik dank u voor uw antwoord. Ik meen, op persoonlijke titel, dat we moeten nagaan op welke manier PMV zou kunnen deelnemen. Ik denk dat er in het algemeen niet genoeg aandacht is voor innovatieve mogelijkheden in de chemische industrie, in de groene chemie. Natuurlijk zijn er altijd de grote bedrijven. Die hebben zelf ambitie, slagkracht en onderzoekscapaciteit. Uiteraard zullen ze investeren, maar het is maar de vraag of dat dan in Vlaanderen zal gebeuren.

Dit is een goed initiatief, ik zal het blijven opvolgen.

De voorzitter: De heer Diependaele heeft het woord.

De heer Matthias Diependaele (N-VA): Mijnheer Bajart, ik ben het daar absoluut niet mee eens. Het is niet zo dat er onvoldoende steun is voor innovatie in de chemiesector. Als er één sector is waar we die aandacht wel voor hebben, grotendeels dankzij de bottom-up initiatieven vanuit de sector, dan is het deze. We ondersteunen de sector absoluut.

De voorzitter: De heer Bajart heeft het woord.

De heer Lionel Bajart (Open Vld): Ik verwees naar de echt kleine structuren: spin-off en spin-out.

Minister Philippe Muylers: Juist FISCH biedt die meerwaarde. Vroeger werkten vooral grote bedrijven in de chemie, dankzij FISCH zijn er meer bottom-up initiatieven gekomen. FISCH werkt heel goed op dat vlak. Niet alleen worden de kmo's erbij betrokken, in een aantal initiatieven zijn ze ook de leidende krachten. We hebben dankzij FISCH een andere sfeer gekregen. Vroeger deden effectief alleen de leidinggevende bedrijven het, nu wordt heel veel gedaan rond duurzaamheid. U moet maar eens bekijken welke bedrijven allemaal meewerken in de verschillende initiatieven van FISCH: de kmo's worden er sterk bij betrokken.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van de heer Robrecht Bothuyne tot de heer Philippe Muylers, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over het TINA-investeringsfonds – 687 (2014-2015)

Voorzitter: de heer Axel Ronse

De voorzitter: De heer Bothuyne heeft het woord.

De heer Robrecht Bothuyne (CD&V): Voorzitter, minister, collega's, TINA werd ongeveer vier jaar geleden opgericht en staat voor 'Transformatie, Innovatie en Acceleratie'. Het is een bijzonder investeringsfonds, beheerd door de

ParticipatieMaatschappij Vlaanderen (PMV). De bedoeling was om 200 miljoen euro te investeren, passend binnen het Nieuw Industrieel Beleid (NIB) dat de Vlaamse Regering in de vorige legislatuur op gang heeft getrokken. TINA kan participeren in projecten van consortia die innovatieve diensten, producten of concepten in de markt willen zetten. Op die manier moet TINA bijdragen aan de noodzakelijke structuurverandering van de Vlaamse economie.

Ondertussen werd niet minder dan 137,6 miljoen euro geïnvesteerd in negentien verschillende projecten. Dat blijkt uit een antwoord van u op een schriftelijke vraag. Het is duidelijk dat het investeringscomité van TINA heel selectief te werk gaat. Sinds 2012, toen TINA echt operationeel werd, werden meer dan honderd dossiers of projecten voorgesteld of ingeleid. Uiteindelijk werden maar negentien consortia overgehouden. In die negentien werd dus geïnvesteerd voor een totaalbedrag van 137,6 miljoen euro. De gevraagde investeringsbedragen variëren heel sterk: gaande van 200.000 euro tot ongeveer 20 miljoen euro.

Enkele TINA-investeringsdossiers zijn bekend: er is de biotechnologie, er is de windturbineproductie van XANT en dergelijke meer. Dat zijn heel innovatieve projecten en ook heel sterke partners. Het lijkt ons dus de moeite waard om daarin te investeren.

De bedrijven uit de consortia zijn in heel diverse sectoren actief: ongeveer 30 procent is actief in die sector van de biotechnologie, 30 procent is actief in de energiesector in de brede zin van het woord en bij 12,8 procent zou het gaan om chemiebedrijven. Uniek aan TINA is dat het telkens om consortia moet gaan. TINA investeert dus niet in individuele bedrijven, maar in baanbrekende samenwerkingsverbanden die uiteenlopende bedrijven samen aan één industrieel project laten werken. Daarmee is TINA dus ook vrij uniek in Europa en verschilt het ook van de reguliere investeringspolitiek van ParticipatieMaatschappij Vlaanderen.

TINA zorgt ook voor een belangrijk hefboomeffect: de 137 miljoen euro van TINA leidde in totaal tot 446,6 miljoen euro aan investeringen in de Vlaamse economie. Tegenover elke euro die TINA in een project investeert, staat dus 3,25 euro van privé-investeerders. Dat is goed, maar de Vlaamse Regering zou de hefboom van TINA misschien nog sterker kunnen maken. De aanleiding daartoe kan het investeringsplan zijn dat de Europese Commissie klaar heeft en waarover het de beslissingen aan het nemen is. Daarop zou de Vlaamse Regering misschien ook kunnen inspelen. Naast het Vlaamse geld en het privégeduld zou op die manier extra Europees geld kunnen worden aangetrokken voor onze Vlaamse economie. Dat idee is niet nieuw. Dat was ook de bedoeling van toenmalig bevoegd minister Lieten, maar ondanks diverse pogingen daartoe is ze er nooit daadwerkelijk in geslaagd om Europa aan boord te krijgen van TINA, noch via het Europees Investeringsfonds (EIF), noch via de Europese Investeringsbank (EIB). Het nieuwe investeringsplan van de Commissie-Juncker biedt op dat vlak misschien wel opportuniteiten.

Minister, hoe evalueert u de werking van TINA tot op vandaag? U hebt er ook heel kort aandacht aan besteed in uw beleidsnota, waarin u het had over een "bredere inzetbaarheid" van het TINA-fonds? Wat bedoelt u daar concreet mee? Zult u daarbij dan de unieke consortiumbenadering van TINA bestendigen? Hebt u de intentie om Europese financiering te koppelen aan TINA? Zijn er al contacten met de Europese Commissie, de EIB of het EIF? Kunnen we TINA en eventueel andere Vlaamse investeringsfondsen gebruiken om middelen uit het Europese investeringsplan naar Vlaanderen te halen? Zo ja, hoe zult u dit aanpakken?

De voorzitter: Minister Muyters heeft het woord.

Minister Philippe Muyters: Voorzitter, geachte leden, ik ervaar TINA ook echt als positief. Mijnheer Bothuyne, de elementen die u aanbrengt, tonen dat ook aan. Naast de pure investeringen werkt het team ook mee aan het op poten zetten van

consortia en initiatieven. Dat lijkt me vrij sterk, want op die manier geeft men niet alleen financiering, maar brengt men ook kennis mee. Dat lijkt me ook positief te zijn voor potentiële investeringsdossiers op wat langere, op middellange termijn.

De evaluatie van het TINA-fonds is gepland in de evaluatiekalender voor 2015 van het departement. Ik ben het met u eens dat die consortiumbenadering vandaag uniek en waardevol is. Daarom lijkt het me nuttig te onderzoeken hoe we die aanpak kunnen inpassen in de ontwikkeling van ons clusterbeleid. Daarnet heb ik naar aanleiding van de vraag van de heer Ronse over Vanguard die clusterbenadering wat nader omschreven. Misschien kan die consortiumbenadering daarin worden meegenomen.

Er zijn vandaag diverse initiatieven en contacten met de bevoegde instanties met betrekking tot dat plan van de Commissie-Juncker, om te zien of we met dat plan daadwerkelijk een beroep kunnen doen op Europees geld. U weet dat de filosofie daarvan is dat daarbij op zijn minst sprake moet zijn van een multiplier, dus een eigen inbreng, van een op drie, dus maal drie. We bekijken of we de bestaande fondsen ter zake kunnen inschakelen en zo die Europese middelen daadwerkelijk kunnen krijgen.

De voorzitter: De heer Bothuyne heeft het woord.

De heer Robrecht Bothuyne (CD&V): Minister, ik dank u voor uw korte, maar duidelijke antwoord. Wel komen er nog een aantal zaken op ons af. Ik begrijp dat we dit jaar dus die evaluatie door het departement mogen verwachten. Hebt u er een idee van wanneer dat precies zal gebeuren?

Een inpassen in het clusterbeleid lijkt me uiteraard ook logisch. Die financiering via TINA en de kennisdeling die er inherent mee gepaard gaat, past perfect in dat beleid.

Wanneer zullen er contacten zijn in verband met het plan van de Commissie-Juncker? Wat is de timing? Hebt u daadwerkelijk al vergaderingen, fysieke contacten gepland met de Europese Commissie, de EIB of het EIF?

De voorzitter: De heer Diependaele heeft het woord.

De heer Matthias Diependaele (N-VA): Ik dacht eigenlijk dat een andere fractie een betoog zou hebben gehouden. De geschiedenis heeft ook enigszins haar rechten. Ik vind TINA een zeer goed fonds. Het lijkt me echt wel een goede zaak, maar we hadden veel grotere ambities ter zake. Toenmalig minister-president Peeters stelde dat het kritische minimum om dit te doen werken en door middel van TINA het Nieuw Industrieel Beleid echt doorgang te doen vinden, 500 miljoen euro was. Ik weet niet of de verantwoordelijkheid daarvoor ligt bij de toenmalige minister van Innovatie of bij de toenmalige minister van Economie, maar men heeft op dat moment eigenlijk niet op voorhand gekeken naar de voorwaarden waaraan het EIF en de EIB zich houden om al dan niet geld bovenop te geven. Die voorwaarden waren bekend, maar men heeft dat niet gedaan. Men heeft dat gelanceerd met 200 miljoen euro aan Vlaams geld, en men rekende erop dat er 300 miljoen euro aan Europees geld bovenop zou komen, maar die 300 miljoen euro is er nooit gekomen.

Nu dient zich een nieuwe kans aan met Juncker. Ik denk nog altijd dat dit moet worden ondersteund. Ik sta dan ook volledig achter de uitspraken van de minister om verder te gaan kijken. De geschiedenis heeft ook haar rechten. Die motor draait, maar we missen de turbo die daar initieel op bedoeld was. Tijdens de vorige legislatuur heb ik de toenmalige minister-president regelmatig gevraagd hoe het nu eigenlijk zat met die voorwaarden voor EIF en EIB om die turbo daarop te zetten.

De voorzitter: De heer Van Malderen heeft het woord.

De heer Bart Van Malderen (sp·a): It takes two to tango. Iedereen zou graag een versterking zien van de hefboom via Europese middelen. Dat geldt ook voor de rest van ons instrumentarium. Als dat kan worden versterkt vanuit Europese hoek, zou het bijna zonde zijn om dat niet te doen.

Mijnheer Bothuyne, zowel de minister van Innovatie als de minister van Economie hebben tijdens de vorige legislatuur gezamenlijk geprobeerd om Europa over de brug te krijgen. Het was niet de minister van Innovatie die daar de eerste communicatie over heeft gedaan, maar de minister van Economie. Men kan altijd blijven graven in de geschiedenis, dat is op zich interessant maar in dit geval niet heilzaam.

Ik was ook van plan om een vraag om uitleg in te dienen en ik hoop dat de voorzitter die met de nodige mildheid zal beoordelen, gezien de correlatie met deze vraag. Als men ziet dat er honderd aanvragen zijn gebeurd waarvan er negentien zijn gevalideerd, dan moeten we twee zaken voor ogen houden. Ten eerste moet het mogelijk blijken – als er andere middelen komen uit andere bronnen, zal dat misschien gemakkelijker blijken, quid dat men uiteraard de intrinsieke waarde van het project moet beoordelen – om daar eventueel zaken uit op te vissen die verbeterd worden. Het is niet omdat men met de bril van vandaag en desgevallend met fouten die daarin zitten, iets als fout beoordeelt, dat daar niet aan kan worden geredigeerd. Te meer omdat we, en dat is mijn tweede punt, de doelstelling van dit middel niet uit het oog mogen verliezen, met name een transitie in onze economie. Op een bepaald moment moeten we het volledige plaatje bekijken en nagaan waar we naartoe willen gaan, wat we kunnen ondersteunen en waar er blinde vlekken zijn. Vraag is ook hoe we zullen proberen om daar proactief bottom-up in te gaan forceren. Dat is bijna een contradictio in terminis, maar dat is de essentie van een stimulerend beleid.

De voorzitter: Minister Muyters heeft het woord.

Minister Philippe Muyters: Mijnheer Van Malderen, de punten waar u naar verwijst, moeten wat mij betreft deel uitmaken van een evaluatie. Vanuit zo'n evaluatie kan men verbetervoorstellen formuleren. Ik stel voor dat u die vraag nog niet indient en de evaluatie afwacht. Zodra er een timing is, zal ik die meedelen, en dan kunt u die vragen indienen. U moet me echter ook de kans geven om de zaak goed te bekijken en conclusies te formuleren.

Wat Europa betreft, is de geschiedenis de geschiedenis. Wij hebben al contacten om na te gaan hoe we op Juncker kunnen inspelen. Het is een feit, en dat staat ook in mijn beleidsnota, dat de rol die we binnen en ten aanzien van Europa kunnen en moeten spelen, heel belangrijk is. Ik heb die ervaring ook bij Sport gehad. In de wandelgangen kun je meer realiseren dan tijdens de vergaderingen zelf, maar dan is het ook belangrijk om daar tijd voor te maken. Dat is ook de reden waarom principes als zo'n vanguard initiative heel belangrijk zijn omdat men dan samen met andere regio's een sterkere positie kan innemen. Ik wil die stappen naar Europa verder zetten zodat er wordt ingespeeld op de noden die wij hebben. Ik ben ervan overtuigd dat het plan-Juncker met plezier een beroep zal doen op onder meer die 3D-printing waarbij men echt gaat voor de vernieuwingen die Europa nodig heeft. We zullen dat verder onderzoeken en proberen om daar maximaal op in te spelen.

De voorzitter: De heer Bothuyne heeft het woord.

De heer Robrecht Bothuyne (CD&V): Wordt vervolgd.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van de heer Bart Van Malderen tot de heer Philippe Muylers, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over de hervorming van de Industrieraad – 721 (2014-2015)

Voorzitter: de heer Axel Ronse

De voorzitter: De heer Van Malderen heeft het woord.

De heer Bart Van Malderen (sp-a): Minister, de Industrieraad is opgericht in november 2011. De bedoeling was om de Vlaamse Regering bij te staan bij de uitrol van haar industrieel beleid. Het was de bedoeling om een reeks industriëlen en academici, maar ook sociale partners samen te brengen met het oog op adviezen voor dat Vlaams industrieel beleid.

We konden in de pers vernemen dat u de ambitie hebt om de Industrieraad om te vormen tot de Vlaamse Industrieraad voor Ondernemen en Innovatie. Een nieuwe afkorting, VARIO, ziet daarbij het levenslicht.

Concreet, zo bleek uit de pers, zal de nieuwe adviesraad bestaan uit maximaal tien onafhankelijke experts die dan ten persoonlijke titel zouden zetelen. Die experts zullen niet zozeer reageren, maar vooral proactief adviseren op de middellange en lange termijn. U als minister van Economie zult de experts voordragen aan de Vlaamse Regering. De vakbonden en de werkgevers, die vandaag wel in de Industrieraad zetelen, zullen niet langer een zitje krijgen.

Minister, hoe motiveert u de omvorming? Er was in de pers discussie tussen mensen die voor en tegen de huidige werking waren. Welke doelstellingen worden voor de hervormde Industrieraad vooropgesteld? Wat is de concrete verwachte output? Sta me toe te zeggen dat er nogal wat open deuren zijn bij 'proactieve adviezen op middellange en lange termijn'. Het lijkt me nuttig om dit wat concreter te maken. Hoe ziet u de complementariteit met de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV)? Hoe werden deze doelstellingen bepaald? In welke timing voorziet u voor de implementatie en het behalen van de doelstellingen? Hoe zullen de experts worden aangeduid? Welke criteria worden vooropgesteld? Welke competenties worden beoogd? Hoe zal de aanduiding praktisch verlopen? Hoe zult u noodzakelijke evenwichten zoals bijvoorbeeld de aanwezigheid van familiale bedrijven, kmo's, technologische versus niet-technologische activiteiten, bewaken? Hoe verantwoordt u dat de vakbonden en werkgevers niet langer vertegenwoordigd zullen zijn? Hoe zal hun expertise aangewend worden?

De voorzitter: De heer Vanbesien heeft het woord.

De heer Wouter Vanbesien (Groen): Voorzitter, minister, collega's, ik zou graag weten hoe dit alles zich verhoudt tot de hervorming van de Vlaamse Raad voor Wetenschap en Innovatie (VRWI)? In het verleden heb ik daar al eens een vraag over gesteld. U hebt toen verwezen naar de beleidsnota. De beleidsnota doet er inderdaad uitspraak over, maar nogal vaag. Ik heb wel gemerkt dat de Industrieraad daar in een andere paragraaf staat dan het werk rond innovatie. Ik merk dat in de nieuwe naam ook wel innovatie wordt vernoemd. Ik neem aan dat het gaat om innovatie gericht op industrie, maar innovatie gaat natuurlijk ruimer.

Vandaar mijn vraag die aansluit op de terecht gestelde vragen: hoe verhoudt zich deze hervorming tot de hervorming van de VRWI?

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

De heer Andries Gryffroy (N-VA): Voorzitter, minister, collega's, het zal de heer Van Malderen waarschijnlijk niet verwonderen dat ik er een iets andere visie op heb.

Op 10 mei 2011 is er een vraag om uitleg gesteld waarop toenmalig minister-president Peeters heeft geantwoord: "De Industrieraad is opgericht omdat de keuzes maximaal uit de industrie zelf moeten komen." Mijnheer Van Malderen, ik denk dat dat de voornaamste doelstelling moet zijn. De Industrieraad is dus opgericht om keuzes te maken die maximaal uit de industrie zelf moeten komen. Minister, ondersteunt u dit nog altijd?

Het is wat verwarrend maar de beleidsnota spreekt over 'opwaarderen'. Mijnheer Van Malderen, u spreekt over 'omvormen'. Minister, wordt het omvormen of opwaarderen?

Met de vraag ontstaat de indruk dat als sociale partners niet vertegenwoordigd zijn in een raad, die raad zogenaamd niet goed zou zijn of niet goed inhoudelijk werk zou kunnen leveren. Ik denk niet dat dat zo is, maar minister, misschien hebt u er een andere visie op?

De voorzitter: Minister Muyters heeft het woord.

Minister Philippe Muyters: Voorzitter, collega's, het regeerakkoord voorziet enerzijds in de versterking van de rol van de Industrieraad en anderzijds in de opheffing van de strategische adviesraad van de VRWI. Dat laatste heeft te maken met het feit dat een aantal sociale partners niet meer naar de vergaderingen van de VRWI kwamen waardoor een deel van het opzet van de VRWI verloren ging.

Uit buitenlandse good practices blijkt enerzijds dat zo'n adviesorgaan in het brede domein van Economie, Wetenschap en Innovatie inderdaad gewenst is. Er zijn eigenlijk geen vergelijkbare landen die zo'n adviesraad niet hebben opgericht. Anderzijds blijkt ook dat men wat de samenstelling van zo'n adviesorgaan betreft, best werkt met leden die onafhankelijk kunnen werken en niet in de eerste plaats een bepaalde stakeholder moeten vertegenwoordigen.

De samenstelling is dan een heel moeilijk evenwicht. Ik zal in de komende maanden voorstellen voorleggen aan de Vlaamse Regering waarbij ik zal proberen om de complementaire expertise en ervaring samen te brengen zodat de doelstellingen die we aan de Vlaamse Regering zullen formuleren, ook effectief kunnen worden gerealiseerd. Wat belangrijk is, is dat het gaat om mensen die zich willen engageren om echt bij te dragen tot een beleid dat gericht is op een versterking van ondernemen en innoveren in Vlaanderen.

Het is nog te vroeg om veel te zeggen over de concrete verwachte output. Dit zal in overleg met die raad worden vastgelegd.

Of je daar technici in stopt, dan wel topmensen uit het bedrijfsleven en toppers van andere stakeholders, is een groot verschil. In algemene termen kan ik wel stellen dat het zal gaan om een combinatie van langetermijn- en kortetermijnadviesvragen, bijvoorbeeld naar aanleiding van concrete beleidsvoorstellen. Daarbij zal de VARIO trouwens ook ondersteund kunnen worden door de professionele diensten van het secretariaat. Dat is een groot verschil ten opzichte van de Industrieraad. Zij hadden niet echt een secretariaat waarop ze konden terugvallen. Wij willen die taak toewijzen aan de VRWI. Het VRWI-secretariaat zou zorgen voor de inhoudelijke ondersteuning van de VARIO. Dat is onze filosofie.

De complementariteit met de SERV is dat we de rol van de vertegenwoordigers van het middenveld, dus van de sociale partners, uiteraard willen laten spelen. Het zijn de sociale partners zelf die hebben gezegd dat ze hun rol willen spelen

vanuit de SERV. De vakbonden en werkgevers kunnen hun rol van adviesverstrekkers over innovatie, ondernemerschap en beleid rond ondernemingen, effectief spelen vanuit de SERV.

Dat staat overigens ook uitdrukkelijk vermeld in het decreet van de SERV van 27 juni 1985. Ze hebben die rol een aantal jaren wat minder opgenomen via de SERV, en dat veeleer gedaan via de VRWI. Ze hebben nu zelf beslist om dat opnieuw via de SERV te doen, en ik denk dat daar een duidelijke complementariteit is. Er is een complementariteit waar het middenveld als vertegenwoordiger van stakeholders een advies gaat formuleren, en ook altijd op eigen initiatief advies kan geven, en dan de onafhankelijken, die vanuit een andere blik en ook op iets langere termijn advies gaan geven aan het beleid.

Het is ook mijn bedoeling om samen met de VARIO op regelmatige basis overleg in te laten tussen de verschillende stakeholders, uiteraard de onafhankelijke, maar ook de sociale partners via de SERV. Het is daarnaast ook mijn bedoeling om de universiteiten en de Strategische Onderzoekscentra (SOC's) daarbij te betrekken, waardoor we het geheel bij elkaar brengen en ervoor zorgen dat iedereen de visie kent en kan discussiëren over de visies vanuit verschillende kanten.

Samengevat krijg je langs de ene kant onafhankelijken die in de VARIO een korte-, maar ook langetermijnvisie hebben op ondernemerschap en innoveren, wat heel vergelijkbaar is met wat in andere landen gebeurt. Er is het sociaal overleg, dat via de SERV adviezen kan geven, in overleg tussen vakbonden en werkgevers, vanuit dat perspectief, dat voor mij toch een ander perspectief is dan dat van de onafhankelijken. Aan de andere kant heb je nog de SOC's en de universiteiten, die ook hun visie hebben. Laat ons die dan ook nog samenbrengen op een platform, en dan heb je een groot beeld van hoe het advies binnen Ondernemen en Innoveren wordt georganiseerd.

De voorzitter: De heer Van Malderen heeft het woord.

De heer Bart Van Malderen (sp.a): Ik zal met dat laatste punt beginnen. Als ik het goed begrijp, betekent dat dat we er nog een adviesplatform bij krijgen. Je hebt dus de VARIO en de SERV, en op een bepaald moment dan ook nog eens de twee samen. Dat zou kunnen inhouden dat u een bijkomend platform creëert. U kunt daar misschien straks nog wat toelichting bij geven.

U hebt verwezen naar het feit dat bepaalde organisaties niet meer wilden deelnemen aan de VRWI en daarmee het debat op scherp stelden dat in het regeerakkoord is beslecht. Wat ik nog onvoldoende zie, is de stap om van daaruit de hele Industrieraad te gaan versterken en hervormen. U zegt dat het secretariaat er bijkomend op wordt gezet, omdat dat een pijnpunt is. Had men die pijnpunten niet gewoon kunnen oplossen binnen het kader? Misschien zijn niet alle argumenten op tafel gelegd en overtuigt u ons dan met brio, maar dan zou ik graag horen wat daar heeft meegespeeld.

Ik wil nog een paar bedenkingen en bekommernissen meegeven. U wijst op voorbeelden uit het buitenland. U maakt, en ik vind dat ook terug in de filosofie die u aanhaalt, nogal sterk het onderscheid tussen de zogenaamde onafhankelijke experts en de stakeholders die belangen hebben. Mensen kunnen best wel onafhankelijk zijn, maar dat houdt niet noodzakelijk een soort wetenschappelijke neutraliteit in, laat staan dat alles daar belangeloos gebeurt. Andersom kunnen stakeholders ook best wel in staat zijn om het langetermijnperspectief te zien en af te stappen van heel particuliere belangen. Ik hoed mij ervoor om die zeer scherpe tegenstelling daarin aan te houden.

Ik begrijp dat u in dialoog wilt treden met degenen die in de toekomst die raad zullen vormen, maar het zou toch wel nuttig zijn om uw openingsbod in dezen te

kennen. Met andere woorden: wat is uw verwachtingspatroon daarin? De dialoog zal dan wel duidelijk maken wat haalbaar is, met woord en wederwoord. Maar om die evolutie te zien, zou het wel nuttig zijn om uw bod te kennen.

Ik ben tevreden dat u de rol van de SERV bevestigt en dat u de intentie hebt geuit om dat blijvend ernstig te nemen en de complementariteit daar echt te zoeken. Dat is een bekommernis die we delen. De heer Gryffroy heeft het gehad over keuzes maken. Ik weet niet of die adviesraad keuzes moet maken. Dat lijkt mij iets te zijn voor het uitvoerende niveau.

Maar dat veronderstelt ook wel een aantal dingen: representativiteit, wat iets anders is dan stakeholders, en expertise. Ik denk dat we moeten proberen – dat is gewoon de bekommernis die ik u meegeef – die twee zaken te hebben. Expertise zit bijvoorbeeld ook langs werknemerskant, als het gaat over industrieel beleid. Het is geen monopolie van industriëlen op zich. Verder is industrie lang niet alleen technologische industrie. Het is ook niet de grootindustrie.

We moeten er absoluut over waken dat er ook niet-technologische activiteiten, bijvoorbeeld ook familiale bedrijven met hun bekommernissen en mogelijkheden, in vertegenwoordigd zijn.

De voorzitter: De heer Vanbesien heeft het woord.

De heer Wouter Vanbesien (Groen): Ik ben het ermee eens dat we naar een orgaan moeten dat meer onafhankelijke deskundigheid verzamelt en minder vertrekt vanuit belangenvertegenwoordiging. Ik heb dat in mijn betoog enkele maanden geleden ook gezegd. Ik zeg dat niet, mijnheer Van Malderen, omdat mensen die een vereniging, organisatie of beroepsgroep vertegenwoordigen, niet intelligent kunnen zijn of niet op lange termijn kunnen denken, want zij kunnen dat natuurlijk wel. Maar ze zitten daar met een andere opdracht. Ze moeten terugkoppelen. Ze zitten daar gemandateerd, impliciet of expliciet.

Dat er wordt gezocht naar onafhankelijke experts, vind ik op zich een goede zaak. Voor alle duidelijkheid: mijn bezorgdheid over de VRWI gaat niet over de tewerkstelling aan het secretariaat. Dat is ook een bezorgdheid. Maar in uw antwoord zegt u dat het secretariaat naar de VARIO zal gaan. Dat is dus niet mijn bezorgdheid. Mijn bezorgdheid is: er is een – in mijn ogen zeer goed werkende – raad rond innovatie die we nu zullen ontmantelen.

Het probleem dat ik wel heb met uw verhaal – aan de hand van de informatie waarover ik nu beschik –, bestaat uit twee delen. Ten eerste wordt de scope smaller ten opzichte van de VRWI. Het is duidelijk gericht op industrie. De adviezen die de VRWI bijvoorbeeld geeft over toekomstverkenningen rond innovatie, gaan bijvoorbeeld ook over zorg – dat moeilijk als industrie kan worden beschouwd – en voedsel – waarin een stuk industrie zit, maar ook andere aspecten. Die innovatie gaat dus veel breder dan enkel de industriële component. Thematisch is er dus een versmalling.

Ten tweede is het toch belangrijk dat heel de keten van innovatie aan bod komt. Ook het fundamenteel onderzoek moet aan bod komen, en het moet ook gaan over niet-onmiddellijk toepasbare dingen.

U zegt dat de universiteiten op zich staan en dat ze elkaar misschien kunnen ontmoeten op een soort vraagplatform. Maar om goed te werken rond innovatie, moet de hele keten worden beschouwd, de hele samenleving. Als het enkel gaat over industrie en onmiddellijk toepasbare technologie, gaan we een serieuze verarming tegemoet.

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

De heer Andries Gryffroy (N-VA): Ik wil graag twee punten benadrukken. Mijnheer Van Malderen, als we spreken over het maken van keuzes, denk ik dat we hier moeten kiezen voor opwaarderen en versterken. Ik hoor in het verhaal van de minister dat dat niet alleen voor de VARIO geldt, maar ook voor de SERV, die zich intern wil versterken en bepaalde zaken diepgaander en nog meer wil uitwerken.

Anderzijds ben ik het 100 procent eens met wat de heer Vanbesien zegt over de stakeholders die inderdaad een andere opdracht hebben. De sociale partners zitten in de SERV. Het lijkt mij nu niet ideaal om de sociale partners in de VARIO te plaatsen, vooral omdat het altijd de bedoeling was van de Industrieraad, zoals die nu nog bestaat, dat de keuzes altijd maximaal uit de industrie zelf moeten komen. Uw definitie van industrie is misschien te beperkend. Als we momenteel spreken over de Vlaamse industrie, gaat het iets breder dan de harde industrie van de automobielsector, de staal- en papierindustrie, enzovoort. Industrie kan misschien een modernere invulling krijgen.

Nogmaals, ik vind het een goede keuze dat die sociale partners er niet in zitten. Ze hebben namelijk een andere opdracht en zitten in de SERV. Op die manier kun je aanvullend werken.

De keuze is inderdaad: opwaarderen en versterken. We zullen dus niet omvormen om om te vormen, maar om op te waarderen en te versterken.

De voorzitter: Minister Muyters heeft het woord.

Minister Philippe Muyters: Het verleden heeft aangetoond dat er wel overlappingen waren tussen de opdrachten van de SERV, de VRWI en de Industrieraad. De complementariteit was voor een deel zoek.

Ik sluit mij voor 100 procent aan bij wat de heer Vanbesien heeft gezegd. Dat is het verschil. Je verwacht van onafhankelijken dat ze wat meer visionair zijn. Ze moeten niet terugkoppelen of naar een consensus zoeken met hun achterban. Je weet als beleidsmaker dan ook dat je daar iets anders van krijgt. Als je tien onafhankelijken samen zet, krijg je iets anders dan als je tien mensen samen zet die moeten terugkoppelen, een mandaat moeten krijgen en wier standpunten moeten worden goedgekeurd.

Ik vind die stakeholders en het overleg met hen belangrijk. Ik denk dat u van een gewezen administrateur-generaal van de SERV ook niets anders moet verwachten dan dat het belang van het sociaal overleg gewaardeerd wordt. Ik zou niet liever hebben dan dat we ook op innovatie en ondernemen in de toekomst van de SERV zeer stevige visionaire boodschappen, voorstellen en sterk advies krijgen. Ik zou niet liever hebben. Het zijn de sociale partners die het daarna op het terrein moeten doen. Maar van een onafhankelijke raad verwacht ik nog iets meer het visionaire. Het evenwicht moeten zoeken tussen alles en nog wat moet dan maar gebeuren in de SERV en in het beleid. We moeten die onafhankelijken visionair naar buiten laten komen.

Ik zeg niet dat de sociale partners en stakeholders niet op lange termijn kunnen denken. Dat heb ik daarnet ook niet gezegd, en de heer Vanbesien ook niet. Er is een verschil. Als een organisatie met 60.000 leden onder die leden een mediaan moet zoeken, is er een verschil met het standpunt van de twee meest visionaire leden.

Mijnheer Vanbesien, ik deel uw visie. Het is duidelijk dat we hier niet over beschikten. Ook in de Industrieraad was dat niet terug te vinden. Er was een overlapping. De sociale partners waren daar aanwezig. De voorzitter en de ondervoorzitter van de SERV maakten daar deel van uit. Ook volledig

gesubsidieerde instanties waren daar vertegenwoordigd. Aangezien dit niet de filosofie is waaraan we daar nood hebben, is dat veranderd.

Met betrekking tot een ander punt ben ik het niet met u eens. Misschien moet ik dat nog verduidelijken als we verder teksten opstellen. Ik noem dit de VARIO omdat ik ook betrekking tot die 'O' iets van de vernieuwde Industrieraad hoop te krijgen. Die 'O' staat voor 'ondernemen'. Het gaat, met andere woorden, iets ruimer.

Wat mij betreft, is er ook een zorgindustrie. Misschien mogen we dat geen industrie noemen. Het gaat in elk geval breder dan de innovatie. Het gaat niet enkel om technische innovaties. Het gaat om innovaties en om ondernemen. Dat is voor mij een essentieel punt.

Wat de VRWI betreft, zijn twee elementen belangrijk. Oorspronkelijk deed de VRWI het goed. De VRWI organiseerde het overleg tussen de verschillende gedeelten. Dat was een goed element. Bovendien beschikte het secretariaat van de VRWI over een sterke expertise die ik niet verloren wilde laten gaan. Om die reden wil ik dit op twee vlakken koppelen.

Ik wil dit aan de VARIO en aan het platform koppelen. Dit bijkomend adviesplatform is een gewaardeerd element van de werking van de VRWI. Hier kan men rechtstreeks de visie van de verschillende groepen en individuen horen. Ik wil dit bewaren. Het is niet de bedoeling dat er na urenlange debatten en nachtelijke vergaderingen een consensus ontstaat. Het is de bedoeling dat iedereen die in de VARIO, in de SERV, in een strategisch onderzoekscentrum (SOC) of in een universiteit een advies over een onderwerp formuleert, zelf ook kan horen wat anderen hiervan vinden.

Dat is de filosofie. Dit wordt geen praatbarak. Dit moet gebeuren op vraag van een van de andere partners en op basis van duidelijke agendapunten. Ik kan me inbeelden dat de VARIO of de SERV na het lezen van een advies wel eens de motivatie van de indieners willen horen. Dat is wat ik wil teweegbrengen. Als er een vraag is, moet dit binnen een platform kunnen worden georganiseerd. Het Vlaams Parlement kan in feite hetzelfde doen door hoorzittingen te organiseren. Dit zijn de hoorzittingen tussen de verschillende elementen van de advisering.

De voorzitter: De heer Van Malderen heeft het woord.

De heer Bart Van Malderen (sp.a): Minister, ik dank u voor die laatste verduidelijking. Ik heb er zelf voor gewaarschuwd niet in een haast karikaturale opsplitsing voor en tegen stakeholders of onafhankelijke experts te vervallen. Daar mogen we ons collectief niet aan bezondigen. Aangezien dit geen deel van mijn vraagstelling uitmaakt, moet u me dat ook niet toedichten.

Volgens mij is het sleutelbegrip met betrekking tot dit alles de interne en externe complementariteit. U hebt het externe gedeelte met betrekking tot de SERV net toegelicht. Dit neemt niet weg dat tussen de onafhankelijke experts ook complementariteit moet worden gezocht.

Mijnheer Vanbesien, ik zal uw terechte opmerking niet herhalen. Ik heb diezelfde opmerking gemaakt ten aanzien van familiale bedrijven en het onderscheid tussen technologische en niet-technologise bedrijven. U hebt hier zelf voorbeelden van gegeven. Ook met betrekking tot organisatorische aspecten moet er nog worden gezocht.

Als het om een opwaardering zou gaan, zal de voorwaarde zijn dat de scope goed is. We moeten op zijn minst een verschraling vermijden. Ik herhaal dan ook mijn pleidooi. Dit is niet hetzelfde als de sociale partners. We moeten hier ook de expertise bij betrekken van de wereld van de arbeid, om het archaisch uit te

drukken. Een visie op de industrie bestaat niet enkel bij industriëlen. Er zijn best wel mensen die onafhankelijk en met de kwaliteiten die we hen toedichten een visie op de industrie kunnen hebben zonder noodzakelijk zelf industriëlen te zijn. Als het ons menens is om van de VARIO meer te maken dan wat de Industrieraad tot nu heeft gepresteerd, moeten we die complementariteit nastreven. Dit moet deel uitmaken van een adviesgeheel dat ons allemaal wat verder zou moeten brengen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van mevrouw Martine Taelman tot de heer Philippe Muylers, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over de afschaffing van de 60%-maatregel in het dienstenchequestelsel – 666 (2014-2015)

Voorzitter: de heer Axel Ronse

De voorzitter: Mevrouw Taelman heeft het woord.

Mevrouw Martine Taelman (Open Vld): Voorzitter, op 17 augustus 2012 is het koninklijk besluit verschenen waarin de voorwaarden werden omschreven waaraan bedrijven in de dienstenchequesector bij de aanwerving van nieuwe personeelsleden moesten voldoen. Aangezien dit koninklijk besluit onmiddellijk in werking trad, moesten de bedrijven in die sector vanaf dat kwartaal 60 procent volledig uitkeringsgerechtigde werklozen of leefloners in dienst nemen.

De ratio achter deze maatregel was uiteraard dat de werkloosheid bij laaggeschoolden moest worden aangepakt en dat de terugverdieneffecten van de maatregel moesten worden geoptimaliseerd. Op het terrein bleek het koninklijk besluit echter al zeer gauw voor ernstige toepassingsmoeilijkheden te zorgen. We hebben het daar tijdens de bespreking van de beleidsnota nog over gehad.

Deze materie is nu geregionaliseerd. De Vlaamse Regering heeft in haar regeerakkoord aangekondigd dat de maatregel zou worden afgeschaft. Op 19 december 2014 is dan ook beslist de maatregel af te schaffen. Conform het Vlaams regeerakkoord is tevens overeengekomen dat in de plaats een alternatieve maatregel zal worden genomen om de kansen te vrijwaren van laaggeschoolde werkzoekenden en leefloners om in de dienstenchequesector aan de slag te kunnen.

Minister, er is nog wat onduidelijkheid over de precieze timing. Wanneer treedt de afschaffing van die maatregel precies in werking? Is het al in het huidige kwartaal, of vanaf 1 april? Welk alternatief komt in de plaats om laaggeschoolde werkzoekenden en leefloners toe te leiden naar het stelsel van dienstencheques? Wordt er in een evaluatie van dat alternatief voorzien? Zo ja, wie zal die evaluatie verrichten en op basis van welke parameters zal ze gebeuren? Hoe zal de toepassing van de 60 procentmaatregel worden geïnterpreteerd tot de inwerkingtreding van de afschaffing ervan? Dat is een vraag naar de afgelopen kwartalen, toen de maatregel nog bestond, maar de controle door de RVA komt uiteraard pas nadien. Lopen dienstenchequeondernemingen nog het risico om gesancioneerd te worden indien blijkt dat ze voor het afgelopen kwartaal bijvoorbeeld het vooropgestelde percentage werkzoekenden en/of leefloners niet halen, of, indien de afschaffing gebeurt op 1 april, dat ze dat voor dit kwartaal niet halen?

De voorzitter: Mevrouw Kherbache heeft het woord.

Mevrouw Yasmine Kherbache (sp-a): Minister, u weet dat wij het geen goed idee vinden om de 60 procentmaatregel af te schaffen. Het systeem van de dienstencheques heeft bewezen dat het een zeer succesvolle maatregel is om gezinnen te ondersteunen en om fraude te bestrijden en het is vooral ook een

zeer belangrijk tewerkstellingsinstrument om langdurig en laaggeschoolde werkzoekenden in te schakelen op de arbeidsmarkt. Dit is zeker zo als je weet dat er heel veel overheidsbudget wordt besteed aan het dienstenchequestelsel. Voor Vlaanderen is dat om en bij het miljard euro.

Men zegt: we gaan erover moeten waken dat die middelen goed worden benut. Bij de invoering van het dienstenchequestelsel was men er zeer voor beducht dat die overheidsmiddelen oneigenlijk zouden worden benut. Onbedoeld gebruik is bijvoorbeeld dat het een soort gesubsidieerd economisch immigratiekanaal zou worden. Er zijn heel veel vragen gesteld aan de toenmalige regering, zeggende: pas op dat je daarmee de economische migratie niet subsidieert.

Een ander risico van oneigenlijk gebruik is de verdringing op de arbeidsmarkt, waarbij iets sterkere werknemers de laaggeschoolden zouden verdringen via dat instrument. We hebben 55.000 laaggeschoolde werkzoekenden, die maken om en bij de helft van het aandeel van werkzoekenden uit op onze arbeidsmarkt. Het is dus niet onlogisch dat men er alles aan doet om voor die groep instrumenten te ontwikkelen of te versterken om hun inschakeling op de arbeidsmarkt te bevorderen. Daarom zeiden wij: aangezien het over een groot overheidsbudget gaat en er is gebleken dat die dienstencheques effectief een opstap zijn naar werk voor de laaggeschoolden, waarom dan dat instrument weer afzwakken ten aanzien van die groep, met als argument de toepassingsmoeilijkheden? Argumenten kunnen legitiem zijn. Een van de argumenten die werden opgeworpen, was dat er geen regionale differentiatie was. Men vindt in bepaalde regio's niet voldoende werkzoekenden om aan de vraag tegemoet te komen. Daarvoor moet je dan niet die regel afschaffen maar kan je er perfect over waken dat men regionale verschillen toelaat. In een uitzonderingsmogelijkheid was voorzien in de regel. Maar dan kom je op een tweede kritiek, namelijk dat er te veel bureaucratie was. Bureaucratie kan je tackelen, en dat is belangrijk, maar daarvoor moet je het basisprincipe niet weggooien. Het basisprincipe is er alles aan doen om die laaggeschoolden te stimuleren en ook instrumenten aanreiken zodat ze op die arbeidsmarkt een kans krijgen.

Regionale differentiatie is perfect mogelijk zonder het af te schaffen. Administratieve vereenvoudiging is ook perfect mogelijk zonder het af te schaffen.

Er is ook het argument aangegeven dat men in een alternatief zal voorzien. Het alternatief dat we tot nu toe kennen, is dat men ten aanzien van de laaggeschoolden nog verder aan begeleiding en ondersteuning doet. Ik reken erop dat men dat natuurlijk niet afschaft, dat is de evidentie zelf. Men verwijst ook naar het doelgroepenbeleid, maar dat is natuurlijk nog niet in de steigers gezet. Dat alternatief is er nog niet. Dan begrijp ik niet waarom men dit nu al afschaft zonder binnen het doelgroepenbeleid in een evenwaardig alternatief te voorzien.

De voorzitter: Mevrouw Van Eetvelde heeft het woord.

Mevrouw Miranda Van Eetvelde (N-VA): Voorzitter, minister, in tegenstelling tot de collega van de sp.a ben ik samen met mijn fractie wel blij dat de afschaffing van die maatregel er is, want die maatregel stond niet in proportie met de doelstellingen, want in de praktijk waren er heel veel ondernemingen in Vlaanderen die moeilijkheden hadden om die regel na te leven. Er waren ook heel wat punten waar de 60 procentmaatregel geen rekening mee hield. Ik juich een zo snel mogelijke afschaffing van die maatregel toe.

Ik wil hier nog aan toevoegen dat het profiel van die werknemers vaak overeenkomt met de doelgroepen van laaggeschoolde langdurige werklozen, 50-plussers en buitenlandse werknemers. Ook zijn de contractuele voorwaarden van de dienstenchequewerknemers verbeterd.

Minister, elke verandering roept natuurlijk ook vragen op. Ik had daarom graag iets meer vernomen over de precieze hervorming en over de concrete toepassing van de maatregel.

De Vlaamse Regering zal voorzien in alternatieven om die groepen te blijven activeren. Kunt u daar al iets meer over zeggen?

De voorzitter: Mevrouw Claes heeft het woord.

Mevrouw Sonja Claes (CD&V): Voorzitter, minister, collega's, ik ga eigenlijk helemaal akkoord met mevrouw Kherbache, behalve met haar opmerking dat we de maatregel niet mogen afschaffen.

Als een maatregel voor te veel administratieve moeilijkheden zorgt, moeten we ingrijpen. Ook een overheid moet dan ingrijpen. Dat moet natuurlijk gebeuren zonder de doelstellingen weg te gooien. Vandaar dat het evenwicht zit in wat werd beslist – dat veronderstel ik toch. De maatregel mag maar worden afgeschaft op het ogenblik dat er een alternatief is.

Het is natuurlijk belangrijk om, zoals ook mevrouw Kherbache zei, te bekijken waarom de maatregel werd ingevoerd en wat de doelstelling ervan moet zijn. Voor onze fractie moet het tewerkstellen van laaggeschoolden, van leefloners overeind blijven. We moeten ervoor zorgen dat de maatregel niet voor verdringing zorgt, dat de maatregel er voor onze werklozen is. Aan deze doelstelling moet ook de nieuwe maatregel voldoen.

Minister, we staan als fractie absoluut achter de maatregel. We zijn natuurlijk ook benieuwd op welke manier het alternatief, de nieuwe maatregel, zal worden ingevoerd. We gaan ervan uit dat de huidige maatregel blijft bestaan tot de nieuwe ingevoerd wordt. Er moet een nieuwe zijn vooraleer de oude kan worden afgesloten.

De voorzitter: Minister Muyters heeft het woord.

Minister Philippe Muyters: Voorzitter, dames en heren, aansluitend bij wat iedereen naar voren bracht: we onderschrijven als Vlaamse Regering de doelstelling dat we ons moeten richten op laaggeschoolden, we moeten ze maximaal bereiken. De doelstellingen blijven overeind. We verschillen alleen van mening over het instrumentarium. Wij geloven niet in het bestaande instrumentarium van de bestaande regelgeving, en daarom zeggen we dat het is afgeschaft.

We kunnen die discussie blijven voeren, er is een duidelijk verschil in mening. Dat was duidelijk bij de bespreking van het regeerakkoord, dat was duidelijk bij de bespreking van de beleidsnota en dat zal duidelijk zijn bij elke verdere stap die we zetten. Ik denk niet dat u uw mening zult herzien, wij zullen de onze ook niet herzien.

Mevrouw Taelman, ik wil even verduidelijken dat we op 19 december met de regering een principiële akkoord hebben bereikt. Dat betekent dat we daarover nu advies mogen vragen bij de SERV. Dat is de eerstvolgende stap. Afhankelijk van dat advies moeten we ons principiële goedgekeurd akkoord al dan niet aanpassen. Als het moet worden aangepast, moet het terug naar de Vlaamse Regering voor akkoord, voor een tweede principiële beslissing.

Daarna kunnen we naar de Raad van State gaan. Ik kan niet voorspellen welke opmerkingen we van de Raad van State zullen krijgen. Ik denk dat wat we voorstellen juridisch goed zit, anders zouden we het niet indienen, maar het kan zijn dat de Raad van State opmerkingen heeft waardoor we opnieuw een aantal dingen moeten wijzigen.

Daarna gaat het voor definitieve goedkeuring naar de Vlaamse Regering en kan het worden gepubliceerd in het Staatsblad.

Ik durf hier geen datum op te zetten. Het advies krijgen we normaal binnen dertig dagen. Onze timing zal afhankelijk zijn van de adviezen van de Raad van State en de SERV. We zijn afhankelijk van de tijd die we nodig hebben om eventueel aanpassingen te doen.

Als ik me baseer op de standaardproceduretermijnen zou het in maart of april 2015 in werking kunnen treden. Dat is standaard, u mag me daar niet op afrekenen, het is geen engagement. Ik heb het niet in de hand wanneer we adviezen krijgen. Ze kunnen in het begin van de termijn komen, maar ook helemaal op het einde. Ik prik geen datum.

Iedereen stelt dat het mogelijk moet blijven om de zwakkere doelgroepen door middel van de dienstencheques in te schakelen. We zijn de alternatieven daarvoor aan het uitwerken. Dat gebeurt de komende weken in overleg met de sector. We werken verder op drie sporen.

Het eerste spoor betreft de continuering – er bestaat immers al wat – en de versterking van de acties van de VDAB in het licht van het dienstenchequesysteem. Laten we niet vergeten dat het vooral de VDAB is die instaat voor het screenen en toeleiden van werkzoekenden naar dienstenchequevacatures. Het zijn veeleer de laaggeschoolden die daarvoor in aanmerking komen. We kunnen de toewijzing of toeleiding door de VDAB nog versterken om zo de zwakkere doelgroepen gegarandeerd meer kansen te geven.

Het tweede spoor is de continuering en de versterking van de acties van dienstenchequeondernemingen. Om maximale aanwervingskansen aan laaggeschoolde en langdurige werkzoekenden te geven, moeten we samen met de sector in acties voorzien. We zullen ze samen met de sector uitwerken. Ik kan me ook inbeelden dat er vanuit de sector ook vragen zijn om specifieke acties te ondernemen.

Het derde spoor bestaat uit de afstemming van de maatregel inzake dienstencheques met het doelgroepen- en activeringsbeleid dat we aan het uitwerken zijn met de sociale partners.

Als we die drie acties voortzetten, kunnen we garanderen dat de laaggeschoolde en langdurige werklozen grote aanwervingskansen hebben.

Die acties, vooral in die eerste twee sporen, dus de VDAB en de dienstenchequeondernemingen, zullen we uitwerken, vastleggen en jaarlijks evalueren. Als we een doelstelling vooropstellen, dan moeten we ook durven te bekijken wat nog onvoldoende is, dan moeten we bekijken of we bereiken wat we daarmee willen bereiken. Naast de VDAB zullen daar uiteraard de relevante werkgeversorganisaties die actief zijn binnen het dienstenchequebedrijf, bij worden betrokken. Er zal ook een tussentijdse monitoring worden opgezet voor de raad van bestuur van de VDAB, zodat we dat nauwgezet kunnen volgen. De filosofie is dus: minder reglementering, maar met behoud van de doelstellingen. Het gaat erom die op een andere manier te bereiken.

Dan was er de vraag over de toepassing van de huidige maatregel. Het is natuurlijk zo dat we maar een principiële akkoord hebben binnen de Vlaamse Regering. Wel geeft dat duidelijk de richting aan van wat we willen. Dat is het voordeel. Ook het regeerakkoord doet dat. Ik heb dan ook aan de uitvoerende administratie, de RVA, gevraagd om rekening te houden met dat principiële akkoord. Het lijkt me immers opportuun dat men de nodige terughoudendheid aan de dag zou leggen bij controles op de 60 procentregel.

Het is nu natuurlijk zo dat die uitvoerende administratie zelf beslist hoe ze daarin te werk gaat. Ze moet zelf weten hoe ze gevolg geeft aan die principiële beslissing van de Vlaamse Regering en mijn schrijven daarover. Ik ga er echter van uit dat daar op zijn minst bij de planning en het bepalen van de prioriteiten voor controles rekening mee zal worden gehouden. De onafhankelijkheid van de RVA blijft natuurlijk echter bestaan, tot de regel definitief is afgeschaft.

De voorzitter: Mevrouw Taelman heeft het woord.

Mevrouw Martine Taelman (Open Vld): Minister, ik dank u voor uw antwoord. Ik zal het debat dat we hebben gevoerd naar aanleiding van de beleidsnota, niet heropenen, maar toch wil ik enige duiding geven aan mevrouw Kherbache.

Mevrouw Kherbache, het is niet wegens de toepassingsmoeilijkheden die er bestaan voor de dienstenchequesector bij de implementatie van de regeling, dat men die beter afschaft. Voor mij is de reden de volgende. Bereikt dat koninklijk besluit de beoogde doelstellingen? Ik meen dat dit niet het geval is. Ik heb in het federale parlement herhaaldelijk een evaluatie gevraagd, omdat we op het terrein merkten dat er enorme problemen waren. Ik heb die cijfers nooit gekregen. Dat kan dan mijn slecht karakter zijn, maar dat doet me dan toch vrezen dat die resultaten niet fenomenaal waren.

Zelf hebt u tijdens de bespreking van de beleidsnota gezegd dat de nota van de minister een stigmatiserend aspect had. Dat ging dan over taal en dienstencheques. Als ik het me goed herinner, zei u dat die taalproblematiek er ook kan zijn bij hooggeschoolden. Het is echter even stigmatiserend dat u laaggeschoolden alleen wilt leiden naar werk in de dienstenchequesector. Er zijn nu eenmaal laaggeschoolden die dat niet graag doen, die daar niet geschikt voor zijn. Men merkt op het terrein dat het grote probleem bij langdurig werklozen het feit is dat de arbeidsattitude er niet meer is of er niet is geweest. Dan is dit nu net de slechtste sector om die mensen tewerk te stellen, want die moeten zelfstandig kunnen werken.

Wat voor mij ook een grote reden is, is dat de maatregel op bepaalde punten totaal contraproductief is. Bedrijven die schoolverlaters wilden aannemen, konden dat niet. Dat vond ik een van de ergste aspecten van de sector: schoolverlaters, jonge mensen die wilden werken, konden niet worden aangenomen.

Om die redenen meen ik dat het echt beter is dat die maatregel wordt afgeschaft, niet omdat de bedrijven het daar moeilijk mee hebben, maar gewoon omdat de maatregel niet het beoogde resultaat heeft bereikt.

Minister, ik begrijp dus heel goed dat u zegt dat men jaarlijks moet evalueren. Ik had ook graag gehad dat dit voor die vorige maatregel zo was geweest. Ik heb daar nooit een evaluatie van gezien. Ik heb er het volste begrip voor dat u zich uiteraard niet kunt vastpinnen op een timing. Ik heb ondertussen ook voldoende ervaring in de politiek. Ik zou dus niet durven om u ter zake onder druk te zetten. Het moet echter wel duidelijk zijn voor de sector wat het nu is, en wat dat betreft, heb ik wel een kritische noot bij uw antwoord. Er is al op diverse momenten, bij het regeerakkoord, maar ook in december meegedeeld dat de maatregel zou worden afgeschaft. De boodschap aan de sector is dat men dan de teugels wat kan vieren, dat men niet zoveel tijd en administratie moet besteden aan het zoeken van mensen die in aanmerking komen.

Nog veel erger is echter het volgende. U zegt dat over te laten aan de RVA. Ik weet dat er op het terrein ook verschillen in interpretatie zijn. Voor sommige regionale diensten van de RVA is het goed als er iemand in dienst wordt genomen die één dag werkloos is geweest. De andere niet. Dat is dus contra legem. Dat gaat tegen het besluit in. Als men dan in Brussel centraal gaat oordelen over het

feit of een bedrijf al dan niet in orde is met de maatregel, en Brussel stelt geen rekening te houden met die ene dag, dan is er een groot probleem. Ik vraag dus rechtszekerheid voor de sector, zodat er geen grote boetes boven het hoofd hangen. Ik dring dus aan op een toch nog duidelijker overleg met de RVA, en duidelijkheid over de richtlijnen waaraan men zich moet houden.

De voorzitter: Misschien ter herinnering, de repliek mag in principe maximaal twee minuten duren. Dat is zeker geen kritiek op u, mevrouw Taelman.

Mevrouw Martine Taelman (Open Vld): Ik had bij de vorige vraag gemerkt dat het niet zo nauw stak.

De voorzitter: Inderdaad. Dat is enigszins een algemene tendens aan het worden in deze commissie, maar ik wil toch voorstellen dat we de timing enigszins respecteren. We zullen de nodige flexibiliteit aan de dag leggen, maar ik denk dat iedereen de fameuze 'twenty seconds rule' kent: als je het niet in twintig seconden kunt verpakken, dan blijft de boodschap niet meer hangen. Wij geven twee minuten. Dat zou ruim voldoende moeten zijn.

Mevrouw Kherbache heeft het woord.

Mevrouw Yasmine Kherbache (sp-a): Ik reageer omdat ik rechtstreeks werd aangesproken.

Als er een beter systeem is om laaggeschoolden effectief in te schakelen op de arbeidsmarkt, dan ben ik daar samen met u een grote voorstander van. Feit is wel dat dit initiatief nog niet op tafel ligt. Dat moeten we ook in alle eerlijkheid vaststellen.

Als ik het heb over de argumenten die werden opgeworpen voor de afschaffing van de 60 procentregeling, dan betreur ik ten stelligste dat men geen oplossing heeft gezocht binnen de regel. Iedereen zegt dat het hoofdzakelijk over laaggeschoolden moet gaan, ook in de toekomst. Als de focus dan toch ligt op laaggeschoolden en als er dan voor de overige 40 procent voldoende marge is om alle andere doelgroepen zoals herintreders een kans te geven, wat is dan het probleem?

Wat de opmerking betreft over de nieuwkomers, hebt u me totaal verkeerd begrepen. Er is inderdaad in het rapport van de Commissie Diversiteit gezegd dat er een oneigenlijk en zelfs een stigmatiserend gebruik is van de dienstencheques voor hooggekwalificeerde nieuwkomers. Dat moeten we inderdaad vermijden, maar dat lossen we met die 60 procentregeling niet op, integendeel zelfs, vrees ik.

Ik betreur dat men niet minstens overweegt om een antwoord te bieden op de problemen binnen die regel waarvan het voornaamste doel is laaggeschoolden werk te bieden.

De voorzitter: Mevrouw Claes heeft het woord.

Mevrouw Sonja Claes (CD&V): Is het wit of zwart? Daar gaat het bijna over. Wij hebben er alle vertrouwen in dat de nieuwe maatregelen de doelstellingen overeind zullen houden. Dat is waarover het moet gaan.

De voorzitter: De heer Van Malderen heeft het woord.

De heer Bart Van Malderen (sp-a): Mevrouw Claes, het gaat hier niet over geloven maar over feiten. Feit is dat er een principiële goedkeuring is binnen de Vlaamse Regering die impliciet op het terrein al wordt geïmplementeerd. De RVA zal immers de nodige terughoudendheid aan de dag leggen. Dat is er dus. Maar de alternatieven, de garanties die u vraagt en die ik begrijp en die in het

regeerakkoord zijn ingeschreven om de jobkansen van die doelgroep te vrijwaren, die hebt u niet. U zit met een lege doos.

De voorzitter: Minister Muyters heeft het woord.

Minister Philippe Muyters: Mijnheer Van Malderen, ik wilde dat het waar was. Ik kan die rechtszekerheid die mevrouw Taelman vraagt, niet garanderen omdat de RVA die onafhankelijkheid heeft inzake inspectie. Juridisch kan ik vandaag die rechtszekerheid dan ook niet garanderen. Ik kan u wel een inspanningsverbintenis garanderen: zodra ik de adviezen heb, zal ik die zo snel mogelijk voorleggen aan de Vlaamse Regering. Meer kan ik u niet garanderen. Ik heb gedaan wat ik kon doen: ik heb aan de RVA terughoudendheid gevraagd met het oog op de toekomstige wijziging van de wetgeving.

Ik ben het er helemaal niet mee eens dat we daarom binnen het kader en met de regel aanpassingen hadden moeten doen. We willen nu een fundamentele wijziging doorvoeren. We doen dit niet vanuit het geloof maar vanuit de wetenschap dat er vooral bij laaggeschoolden en langdurig werklozen mogelijkheden zijn. In tegenstelling tot wat mevrouw Kherbache zegt, hebben wij wel al een aantal initiatieven genomen. Met de toeleiding vanuit de VDAB naar de dienstenchequebedrijven kunnen we nog meer het accent leggen op laaggeschoolden en langdurig werklozen via screening en toeleiding. We bekijken samen met de sector hoe ook die doelstelling kan worden bereikt en wat daarvoor nodig is. Nederlands leren, een bepaalde opleiding volgen of andere initiatieven zouden daarin een element kunnen zijn. Het is geen kwestie van wel of niet geloven, maar van visie. Treedt men repressief op van bij de start door op te leggen en te straffen indien men iets niet doet? Of gaat men uit van de realiteit dat dit voor die groep een sterke mogelijkheid biedt?

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van mevrouw Yasmine Kherbache tot de heer Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over het arrest van het Europees Hof van Justitie inzake zwaarlijvigheid en de gevolgen daarvan op het Vlaams beleid – 678 (2014-2015)

Voorzitter: de heer Axel Ronse

De voorzitter: Mevrouw Kherbache heeft het woord.

Mevrouw Yasmine Kherbache (sp-a): Ik heb een korte vraag over een opmerkelijk arrest van het Hof van Justitie van 8 december 2014. Daarbij geeft het hof aan dat zwaarlijvigheid kan worden beschouwd als een handicap als het de betrokkene belet volledig aan het beroepsleven deel te nemen. Dat arrest is me opgevallen omdat de problematiek van de zwaarlijvigheid veel mensen betreft. Bijna de helft van de Vlamingen is zwaarlijvig. Ruim 13 procent lijdt aan obesitas, dat is eerder pathologisch. Bij de 55-plussers lijdt een op vijf of 20 procent aan obesitas.

Op een of andere manier moet dat arrest een impact hebben op ons arbeidsmarktbeleid. De aanleiding van dat arrest was een uitspraak in de zaak van een Deen die onthaalouder was, vijftien jaren in dienst was en werd ontslagen door de gemeente.

Er is discussie of de zwaarlijvigheid uitdrukkelijk als motivatie werd opgenomen, maar in de motivering werd aangegeven dat die persoon door haar zwaarlijvigheid functioneringsmoeilijkheden had. De betrokkene is dan naar de rechtbank gestapt en heeft dan gevraagd of zwaarlijvigheid wordt gedekt door het Europese

discriminatierecht. Zo is het dan terechtgekomen bij het Hof van Justitie van de Europese Unie.

Het hof heeft gezegd dat zwaarlijvigheid an sich geen uitdrukkelijke discriminatiegrond is in de Europese wetgeving, maar discriminatie op grond van handicap wel. Het hof heeft geoordeeld dat zwaarlijvigheid kan worden beschouwd als een handicap als het een hinderpaal is voor de werknemer om ten volle en gelijkwaardig deel te nemen aan het professioneel leven en de arbeidsmarkt. Het is dan natuurlijk aan de nationale rechter om te oordelen of die zwaarlijvigheid effectief een hinderpaal is.

Minister, wordt obesitas vandaag als een arbeidshandicap gekwalificeerd in het arbeidsmarktbeleid? Indien niet, zal dit arrest de discussie daarover openen? Als obesitas wordt gekwalificeerd als handicap, voorziet het gelijkebehandelingsbeleid in redelijke aanpassingen. Dat roept dan ook de discussie op over ergonomie enzovoort. Is er al een denkoefening over gemaakt? Is er al een beleid rond ontwikkeld? Los van de juridische kwalificaties, kunnen we niet ontkennen dat zwaarlijvigheid en obesitas voor veel mensen een probleem is. Die kinderoppas had ook al jaren alle mogelijke diëten gevolgd. Het was niet iemand die er lichtzinnig mee omging. Iemand die alle moeite doet, maar toch zo'n probleem blijft hebben, zal wellicht ook hinderpalen op de arbeidsmarkt ondervinden. Is dat een element dat wordt meegenomen in de opvolging, zeker van het discriminatiebeleid? Het is nooit expliciet ter sprake gekomen, maar het zou goed zijn dat men daar een zekere alertheid voor ontwikkelt.

De voorzitter: De heer Hofkens heeft het woord.

De heer Jan Hofkens (N-VA): Mevrouw Kherbache, ik dank u voor die vraag want die problematiek is er en wordt door dit arrest wat in de schijnwerper geplaatst.

We moeten alles natuurlijk in een kader plaatsen. Dit arrest is een uitspraak in het kader van de Europese discriminatiewetgeving. Het arrest is eigenlijk ook niet zo nieuw. Het is een eerste toepassing voor obesitas, maar het Europees Hof heeft eigenlijk al lang geoordeeld dat ook langdurige ziekten een handicap kunnen zijn. Het is relevant omdat handicap een beschermde grond is in de discriminatiewetgeving. Men kan een handicap inroepen als een beschermingswaardige situatie of beperking tegen mogelijke discriminatie. Het Europees Hof heeft in dit arrest, dat dit gewoon bevestigt, gezegd dat het moet gaan om een beperking van psychische, fysische, geestelijke aard die een duurzame beperking tot gevolg heeft voor de deelname op de arbeidsmarkt. Dat is het uitgangspunt. Het gaat toch al over vrij extreme vormen van zwaarlijvigheid, bijna pathologische situaties.

Wat is het gevolg voor de positie van die persoon op de arbeidsmarkt? Er zijn een aantal gevolgen. Het Vlaamse beleid heeft eigenlijk al zeer veel geregeld. Als een zeer extreme vorm van zwaarlijvigheid wordt beschouwd als handicap, dan is dat een absoluut discriminatieverbod. Dat geldt niet alleen in arbeidsbetrekkingen, maar dat geldt heel ruim: in commerciële relaties, in sociale verhuur, op alle terreinen. Een beleid moet daar uiteraard op worden afgestemd, maar de regel is zeer duidelijk. Het arrest toont aan dat die regel ook afdwingbaar lijkt te zijn in concrete gevallen. In die bijzondere situatie is de betrokkene, ook door de Belgische wetgeving, al beschermd.

U had het over de redelijke aanpassingen. Dat is eigenlijk een vraag aan de werkgevers. Zijn werkgevers verplicht om redelijke aanpassingen te doen voor iemand die zou kunnen worden gekwalificeerd als iemand met een handicap? Op de website van het Centrum voor gelijkheid van kansen en voor racismebestrijding (CGKR) vindt u een heel uitvoerige brochure over de redelijke

aanpassingen, specifiek voor een arbeidshandicap, met alle mogelijke maatregelen. Dat is al zeer grondig geregeld. Redelijke aanpassingen mogen voor de werkgevers geen onredelijke last zijn. Ook dat is geregeld. Er is steeds meer rechtsspraak en casuïstiek over.

Stel dat iemand met een handicap toch arbeidsongeschikt zou worden en ontslagen zou worden, wat dan? Ik heb daar een opmerking bij. Een eerste uitvalsweg voor die personen is de arbeidsongeschiktheid. Als je kijkt naar de definitie van een handicap, dan zit je vaak al in een medische situatie die wordt gedekt door de ziekteverzekering. Die personen komen vaak terecht in de ziekteverzekering, waar de activering niet speelt. Als ze toch in de werkloosheid terechtkomen, vinden we ook dat er misschien een aangepast beleid komt voor die personen.

Dan zou ik het verhaal toch ruimer willen trekken dan de personen met een handicap in de zin van de discriminatiewetgeving. Het zijn vaak mensen die beginnen met een dieet en daar niet in slagen, wat een effect kan hebben op hun inzetbaarheid op de arbeidsmarkt. Daar zit ook een deel Welzijn in en een deel medische problematiek, en daar moet zeker op worden ingezet. We moeten opletten dat we de bal niet te veel naar de werkgevers terugkaatsen door de verantwoordelijkheid bij hen te leggen.

De voorzitter: Minister Muyters heeft het woord.

Minister Philippe Muyters: Obesitas wordt erkend als indicatie voor een arbeidshandicap. Dat betekent dat de diagnose toegang geeft tot de gespecialiseerde begeleidingsdienst en de gespecialiseerde opleidings-, begeleidings- en bemiddelingsdiensten als de klant daar nood aan heeft. Zowel obesitas als morbide obesitas wordt opgenomen. Een indicatie van een arbeidshandicap opent niet automatisch het recht op bijzondere tewerkstellingsmaatregelen. Gelukkig maar. Stel u voor dat dat automatisch gebeurt, dan zou dat ons in moeilijkheden brengen.

Als de persoon die aan obesitas lijdt, een blijvende handicap heeft met gevolgen op zijn tewerkstellingsmogelijkheden, dan kan de arbeidshandicap specialist die beslissing nemen. Als uit een verslag van een arts of en andere erkende instantie blijkt dat de persoon vanwege zijn obesitas nood heeft aan gespecialiseerd arbeidsgereedschap of een aangepaste arbeidsomgeving om zijn job uit te oefenen, dan wordt die vraag onderzocht door de arbeidshandicapdeskundige van de VDAB, die dan een beslissing neemt. De persoon kan steeds in beroep gaan bij de heroverwegingscommissie of de arbeidsrechtbank als hij het niet eens is met die beslissing.

Indien een persoon recht heeft op een bijzondere tewerkstellingsmaatregel, maar meent dat de werkgever niet bereid is de nodige aanpassingen op het vlak van werk door te voeren, dan kan hij klacht indienen bij de Sociale Inspectie. Klachten die bij de Sociale Inspectie binnenkomen, worden ook opgevolgd. Dat moet gebeuren op vraag van de werknemer. Ze kunnen ook een klacht indienen bij de Vlaamse Ombudsdienst en bij het CGKR. De Sociale Inspectie spoort de misbruiken niet actief op omdat dat heel moeilijk is.

Mevrouw Yasmine Kherbache (sp.a): Het algemeen kader van het discriminatiebeleid was me bekend, maar daar ging de vraag niet over. Ik heb het onderscheid gemaakt tussen arbeidshandicap en handicap. Ik ben blij dat obesitas bij de inducering van arbeidshandicap wordt meegenomen. Als dat wordt gekwalificeerd als arbeidshandicap, dan komt het hele arsenaal dat vandaag al van toepassing is, in aanmerking. Het is ook belangrijk dat het een indicatie krijgt van arbeidshandicap omdat je er dan het specifieke arbeidsmarktbeleid op kunt richten.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van de heer Robrecht Bothuyne tot de heer Philippe Muylers, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over knelpuntopleidingen door de VDAB – 685 (2014-2015)

Voorzitter: de heer Axel Ronse

De voorzitter: De heer Bothuyne heeft het woord.

De heer Robrecht Bothuyne (CD&V): Knelpuntberoepen zijn een grote uitdaging voor het Vlaamse arbeidsmarktbeleid. Vorige week hadden we het uitgebreid over hoe we tot een definitie komen van knelpuntberoepen. De voorbije jaren is er flink geïnvesteerd in de opleiding van werkzoekenden richting knelpuntvacatures. Maar toch is er nog heel wat werk aan de winkel.

Eind december waren maar liefst 229.697 Vlamingen werkzoekend. Toch noteerde de VDAB vorig jaar bijna 250.000 vacatures, 10 procent meer dan het jaar daarvoor. Het is dus een goed jaar geweest voor de Vlaamse arbeidsmarkt. Traditioneel zijn er heel wat van die vacatures knelpuntberoepen, ongeveer 20 procent van de binnengekomen vacatures.

Die vacatures moeten prioriteit nummer één zijn voor de VDAB. Voor de betrokken bedrijven is het belangrijk snel iemand in dienst te kunnen nemen en voor de VDAB is dit de kans om werkzoekenden met veel kans op slagen toe te leiden tot een job. Daarom organiseert de VDAB ook steeds meer knelpuntopleidingen. Werkzoekenden worden opgeleid om specifieke knelpuntberoepen in te vullen. In 2012 werden 21.743 knelpuntopleidingen beëindigd, in 2013 waren er dat al 26.636 en in de eerste negen maanden van 2014 werd afgeklokt op 20.877 knelpuntopleidingen. 2014 is dus allicht een recordjaar. Misschien hebt u daar ondertussen de meest recente cijfers over.

De VDAB investeert heel wat in de organisatie van opleidingen om knelpuntvacatures ingevuld te krijgen. En dat is terecht. De kans op werk na zo'n opleiding zou heel groot moeten zijn, maar helaas is het zo dat niet alle werkzoekenden aan de slag gaan: iets meer dan 30 procent van de werkzoekenden die een knelpuntopleiding met succes volgden, is na zes maanden nog steeds niet aan het werk. Voor bepaalde opleidingen is de uitstroom naar werk zelfs ronduit slecht te noemen. De uitstroombepalingen voor de knelpuntopleidingen media en cultuur, voertuigtechnieken, voeding, confectie, onderhoudselektriciteit, horeca, verspaningstechnieken, metaalbewerking, ruwbouw, primaire sector, toezicht en veiligheid en ook installatie en elektriciteit voor de bouwsector variëren tussen 31 en 58 procent, of fors onder het gemiddelde van 70 procent. Deze opleidingen moeten worden geëvalueerd: ofwel schort er iets aan de opleiding, ofwel is er iets mis met de screening en toeleiding van werkzoekenden naar de opleiding.

Het is ook belangrijk dat werkervaring en stages in zo'n opleiding worden ingebouwd. Dat verhoogt de kans op succes op de arbeidsmarkt. De meest succesvolle knelpuntopleidingen zijn die in de socialprofitsector, met een uitstroombepaling van 81,5 procent. Bovendien bieden de werkgevers in de social profit ook heel wat stageplaatsen aan voor werkzoekenden.

Een andere uitdaging voor de VDAB is de wachttijd. Werkzoekenden moeten soms weken wachten voor ze een knelpuntopleiding mogen starten. Dat zijn kostbare weken voor zowel de werkzoekenden, de sociale zekerheid als voor de bedrijven die zo hun vacatures niet ingevuld krijgen. De wachttijd moet zoveel mogelijk tot nul worden herleid. In opleidingen zoals de primaire sector, de metaalbewerking, het plaat- en koetswerk, het voertuigonderhoud en de

onderhoudsmechanica is dat gerealiseerd. Werkzoekenden kunnen onmiddellijk die knelpuntopleidingen starten.

De VDAB probeert een beeld te krijgen van de wachtlijsten dankzij de berekening van de mediaan van de wachttijd. In sommige sectoren loopt die mediaan al snel op: in de bouwsector is dat 52 werkdagen, voor een opleiding Heating Ventilation and Air-Conditioning of HVAC-technieken is dat 44 dagen en voor de opleidingen installatie en elektriciteit is dat 42,5 dagen. De VDAB mag werkzoekenden die gemotiveerd en geschikt zijn om een knelpuntopleiding te gaan volgen niet nodeloos laten wachten. Dat is trouwens ook niet goed voor de motivatie van de betrokkenen.

Minister, hoe evalueert u het knelpuntenbeleid van de VDAB? De uitstroom naar werk na een geslaagde knelpuntopleiding varieert heel sterk. Sommige opleidingen scoren ver onder het gemiddelde. Hoe willen u en VDAB dit aanpakken en de uitstroom verbeteren? Komen of zijn er evaluaties per sector en per opleiding? De wachttijd varieert ook heel sterk: werkzoekenden moeten soms weken wachten voor de ene opleiding, terwijl ze in andere knelpuntopleidingen onmiddellijk aan de slag kunnen. Hoe verklaart u dat verschil? Hoe wilt u de wachttijd verder inperken?

De voorzitter: De heer Annouri heeft het woord.

De heer Imade Annouri (Groen): Voorzitter, minister, collega's, ik sluit mij graag aan, want er kunnen nog heel wat inspanningen gebeuren om de knelpuntopleidingen zelf en de doorstroming naar een vaste job te verbeteren. Ik wil u daarover enkele vragen voorleggen. De eerste vraag gaat over de afbouw van de werkwinkels. Dat proces is al enkele jaren aan de gang. Leidt dat er niet toe dat de dienstverlening van de VDAB minder goed in de lokale samenleving is ingebed? Verliest de VDAB op die manier niet voeling met zijn klanten? Is rechtstreeks contact niet nog steeds de beste manier om een goede match te realiseren? Ik verneem heel graag uw antwoord op die vraag.

Een tweede reeks vragen gaat over de kwestie of er wel voldoende wordt ingezet op de vraagzijde van de arbeidsmarkt. Anders gezegd: is de kwaliteit van de vacatures wel voldoende groot? Zijn de verwachtingen niet te groot, of anders gezegd: zijn alle bedrijven niet op zoek naar die ene witte raaf? Licht een deel van de verantwoordelijkheid niet bij de werkgevers, en hebt u plannen om ook daaraan te remediëren? In dezelfde lijn maak ik me zorgen over het dreigende probleem dat de VDAB een waterhoofd zou gaan ontwikkelen. Weet u bijvoorbeeld hoeveel medewerkers van de VDAB daadwerkelijk klanten ontmoeten? Met klanten bedoel ik dan werknemers, werkgevers en mensen die in een competentiecentra een opleiding volgen. Ik heb vernomen dat de VDAB dat zelf monitort en daarover gegevens inzamelt. Kent u de cijfers? Heeft de VDAB een waterhoofd ontwikkeld waarbij medewerkers wel met elkaar maar niet met de klanten contacten onderhouden?

De VDAB heeft de afgelopen jaren voor enkele sectoren ingezet op mobiele opleidingen. Een voorbeeld zijn de schoonmaakopleidingen. Misschien is het interessant om na te gaan of andere types van opleidingen betere resultaten opleveren. Weet u daarover meer?

De voorzitter: De heer Hofkens heeft het woord.

De heer Jan Hofkens (N-VA): Voorzitter, minister, collega's, ik sluit me aan bij de vraagsteller. Na enkele maanden werk in deze commissie krijg ik de indruk dat knelpuntberoepen hier zo ongeveer elke week aan bod komen. Dat is terecht, gezien het belang ervan. Ik heb twee vraagjes. Ik herinner me dat in het debat naar aanleiding van de vraag van de heer Annouri, dat we in oktober voerden, er

is gesproken over de studie van het Vlaams Interuniversitair Onderzoeksnetwerk Arbeidsmarktrapportering (VIONA), en over de aanbevelingen daarin met betrekking tot knelpuntopleidingen. Een van de vragen die toen is opgeworpen, is het probleem van de afstemming van de aangeboden opleidingen op de vragen van de arbeidsmarkt. Is die afstemming wel goed? Moet daar niet meer aandacht naar uitgaan?

Het sluit aan bij onze discussie van vorige week. In de beleidsnota hebt u verwezen naar een dynamische knelpuntberoepenlijst. Dat hangt er ook mee samen. Opleidingen moeten worden georganiseerd wanneer er effectief een vraag is naar bepaalde knelpuntberoepen en ze moeten indien nodig ook worden bijgestuurd.

Een tweede vraag komt ook uit die VIONA-studie. Hoe worden mensen die een opleiding hebben genoten, en die eventueel doorstromen naar een knelpuntberoep, opgevolgd? Dat lijkt me nuttig. Wordt dat al gedaan?

De voorzitter: Mevrouw Talpe heeft het woord.

Mevrouw Emmily Talpe (Open Vld): Minister, wij steunen de vragen van de heer Bothuyne en willen aandacht vragen voor twee specifieke aspecten. De doorstroom van een knelpuntopleiding naar een job is één zaak, maar het eigenlijke doel van zo'n knelpuntopleiding is toch dat de werkzoekende kan doorstromen naar een daarmee corresponderende vacature.

De doorstroom naar een corresponderende vacature ligt lager. De algemene doorstroom ligt rond 70 procent, de doorstroom naar een corresponderende vacature is niet eens 55 procent. Het klopt dat de knelpuntopleiding de betrokkene ook op andere vlakken een meerwaarde biedt, zoals arbeidsattitude en discipline. Maar de investering in de knelpuntopleidingen wordt zo toch iets minder efficiënt. Minister, op welke manier wilt u toekijken op een betere doorstroom naar een corresponderende vacature?

De heer Bothuyne wijst op de sterk variërende wachttijden tussen de diverse opleidingen. Tegelijk zijn er ook grote verschillen tussen de provincies. Uit het antwoord op een schriftelijke vraag van mevrouw Peeters in 2010 bleek bijvoorbeeld dat een werkzoekende in Vlaams-Brabant 203 dagen moest wachten om te kunnen starten aan een opleiding afwerking bouw. In Oost-Vlaanderen bedroeg die wachttijd slechts 22 dagen. In West-Vlaanderen moest men gemiddeld 3 dagen wachten voor een opleiding industriële onderhouds- en productietechnieken, terwijl dat in Antwerpen 133 dagen was. Voor plaat- en koetswerk bedroeg de wachttijd in West-Vlaanderen 168 dagen en in Antwerpen 0 dagen. Minister, zijn deze grote provinciale verschillen intussen weggewerkt? Zijn er nog problemen en zo ja, waar?

De voorzitter: De heer Van Malderen heeft het woord.

De heer Bart Van Malderen (sp.a): Vorige week was er inderdaad een debat met het Rekenhof over knelpunten. Bepaalde discussiepunten komen nu terug. Een daarvan, en dat sluit aan bij de vraag van mevrouw Talpe, heeft te maken met de monitoring van de noden op het terrein. Hoe kun je die voorspellen en hoe stem je het aanbod van de VDAB erop af? Mevrouw Talpe wijst op de grote regionale verschillen in de bouwsector. Dat heeft natuurlijk ook te maken met de inplanting in competentiecentra en de aanwezigheid van infrastructuur. De wachttijden zouden ook in functie daarvan moeten worden bekeken.

Een aantal jaar geleden had de VDAB de ambitie om veel meer op de werkvloer opleidingen te organiseren. Dat houdt verband met de vraag van de heer Bothuyne naar stages, en het zo concreet mogelijk maken van een

arbeidssituatie, ook voor die werkzoekende. Beschrijvingen in foldertjes en op het internet van bepaalde jobs en opleidingen kunnen verschillen van wat het echt is op het terrein. Een realistische inschatting is belangrijk en kan uitval en mismatch vermijden.

Ik heb dezelfde vraag als de heer Hofkens in verband met nazorg en monitoring van uitstroom. Is men na zes maanden niet aan de slag, betekent dat dan dat men het ook niet geweest is? Daar krijg ik graag verduidelijking over. Het gaat om duurzame uitstroom.

We bekijken de succesfactor nu in functie van de opleiding. Het zou ook nuttig zijn om te kijken of er variaties zijn afhankelijk van de doelgroep. Ik kan me voorstellen dat bepaalde aspecten van onze arbeidsmarkt, zoals de preciaire positie van laaggeschoolden of discriminatie, in deze cijfers weerspiegeld worden. Als het succes van de opleidingen wordt afgewogen zonder rekening te houden met de externe factoren, lopen we het risico om verkeerde conclusies te trekken. Bestaan daar gegevens over? Ik zie u fronsen, minister, anders stel ik er wel eens een schriftelijke vraag over.

De voorzitter: Minister Muyters heeft het woord.

Minister Philippe Muyters: Mijnheer Van Malderen, graag een schriftelijke vraag. Dat geldt ook voor twee van uw vragen, mijnheer Annouri, over het 'waterhoofd' en de mobiele opleiding. Dat heb ik nu niet in mijn mouw zitten.

Het aantal knelpuntberoepen is hoog en persistent. Door de demografische ontwikkeling en door sommige studiekeuzes moeten we niet verwachten dat het meteen vermindert, moet ik eerlijk zeggen. Daarom is er al enkele jaren geen apart knelpuntenbeleid. Het wegwerken van knelpuntberoepen is een strategische doelstelling van de VDAB, die daar met het hele ondernemingsplan aan moet werken.

Dat vertaalt zich in de strategische doelstelling van het verzekeren van een sluitende aanpak voor werkgevers. Mijnheer Annouri, dat is ook een antwoord voor u. Vorige week heb ik nog gezegd dat die sluitende aanpak voor werkgevers ook inhoudt dat, indien een vacature moeilijk wordt ingevuld, de kans op slagen kan vergroten als men soms de verwachtingen van de werkgever kan bijshaven. Er zijn cijfers genoemd vorige week, ik heb ook gereageerd op een opmerking van mevrouw Kherbache.

Er is de strategische doelstelling 'een toekomstgericht aanbod voor het ontwikkelen en erkennen van competenties organiseren'. Dit zit ingebakken. Deze acties worden uiteraard opgevolgd via de raad van bestuur – daar dient die voor – en maken voorwerp uit van het jaarlijks evaluatierapport dat aan de regering wordt voorgelegd.

Op de methodologie zal ik nu niet ingaan, daar hebben we het vorige week uitvoerig over gehad.

Collega's, ik ben blij met het uitstroomcijfer voor opleidingen, het is gestegen naar 68 procent. Dat is een enorme verbetering. Het laatste cijfer dat we hebben dateert van november 2014 en bedraagt 69,6 procent. Dat is een groot verschil met het verleden. Dat heeft met veel factoren te maken, met de opleidingen zelf maar ook met de toeleiding en dergelijke.

De VDAB besteedt al langer ruime aandacht aan acties ter remediëring van de knelpuntopleidingen. De dienst organiseerde van 2010 tot en met 2012 een bevraging bij ex-cursisten en werkgevers om te onderzoeken waarom de uitstroom van een aantal knelpuntopleidingen te ver onder het objectief bleven.

Dit resulteerde in de effectmeting knelpuntopleidingen. Het onderzoek gaf een indicatie van de problematiek. Om te remediëren tot op opleidingsniveau, is informatie tot op het niveau van opleidingen noodzakelijk.

De heer Hofkens verwees ernaar, er werd een HIVA-onderzoek opgestart: 'Geen werk na een opleiding voor een knelpuntberoep? Een analyse van hefboomen voor tewerkstelling bij wie niet doorstroomt naar werk'. Er is een remediëeringsplan gemaakt. Ik geef niet elk detail van het plan, maar de belangrijkste punten.

Een eerste remediëring is meer werkplekklaren en een betere nazorg. Het aandeel stages binnen de opleiding wordt gemonitord in het jaarlijks ondernemingsplan vanaf 2012, maar werd eveneens meegenomen binnen de sectorale arbeidsmarktwerking. De individuele beroepsopleiding (IBO) wordt gepromoot als geïntegreerd deel van een opleidingstraject. Voor mij blijft IBO een goed instrument. Ik heb er dinsdagmorgen in de beleidsraad aan de gedelegeerd bestuurder nog eens uitdrukkelijk het accent op gelegd dat ik verwacht dat de doelstellingen inzake de IBO beter worden gehaald dan vandaag. Verder moeten we het aandeel werkplekklaren binnen de opleidingstrajecten verhogen. De bijkomende aanbevelingen met betrekking tot dit luik zijn: streven naar stages met voldoende leerpotentieel en voldoende capaciteit voor het begeleiden, opvolgen en evalueren van de stage. Het aandeel werkplekklaren is een deel van het jaarlijks ondernemingsplan. Het objectief is voor mij 60 procent, dat is een begin.

Tweede deel van het plan zijn de remediëeringsacties op het niveau van de opleidingssector en de opleiding. In elke provincie heeft het provinciaal directiecomité een aantal knelpuntopleidingen met een slechte uitstroom geselecteerd. Dat is een antwoord op de provinciale verschillen. Deze selectie en analyse wordt opgenomen in de provinciale sectorale arbeidsmarktsturing. Op die manier kunnen we gaan remediëren.

Derde punt is de bijsturing van de vragenlijst. Daar ga ik niet dieper op in.

Vierde punt is het verhogen van de kennis van arbeidsmarktomstandigheden, werkvoorwaarden en diversiteit binnen segmenten. We moeten werken aan ruimere, meer arbeidsmarktgerichte en realistische beroepsaspiraties van werkzoekenden. Nog een element is de verbeterde kennis van de arbeidsmarkt, en dat, mijnheer Van Malderen, komt 100 procent tegemoet aan uw vraag. Meer kwalitatieve toeleiding naar knelpuntopleidingen blijft een belangrijk element.

Door de realisatie van opleidingen in het bedrijf, een uitdrukkelijke vraag hier, uitbestedingen en het opzetten van gemengde trajecten heeft de VDAB de kans gekregen om de opleidingsmarkt in Vlaanderen te verkennen, nieuwe partnerschappen op te zetten en andere organisatievormen uit te bouwen. Deze strategie wordt structureel verankerd in partnerschappen en beleidskaders onder andere met het onderwijs, het bedrijfsleven en de sectorale partners. Er wordt ook sterk geïnvesteerd in afstemming op de beroepskwalificatiedossiers indien beschikbaar.

Ten slotte de wachttijd. Het is niet evident om de capaciteit continu fijnmazig aan te passen aan de vraag van de werkzoekende én van de arbeidsmarkt. Ik ga niet dieper in op die voorspelling, we hebben het daar vorige week uitvoerig over gehad. Ik heb op de vragen die u toen hebt gesteld, mijnheer Van Malderen, geantwoord. Het vergroten en verkleinen van de capaciteit vergt de nodige flexibiliteit. De VDAB opereert de laatste jaren, net als andere overheidsinstellingen, binnen een besparingscontext. We kunnen niet zomaar capaciteit toevoegen omdat er vraag naar is. De VDAB kiest voor een doorgezette optimalisatie waarbij de versterking van het aanbod wordt beoogd. Ik geef u één voorbeeld: optimalisatie van de transportopleidingen. Via een centraal beheer – op Vlaams niveau – van alle kandidaturen wordt een optimale inzet van de

vrachtwagensimulatoren en een efficiënte planning van de opleiding klantvriendelijkheid gerealiseerd. Ook de inzet van vrachtwagens en instructeurs in een andere regio behoort tot de mogelijkheden. Als er dan toch een wachttijd blijft, probeert de VDAB die zinvol te laten invullen door de werkzoekende met een aanbod van online cursusmateriaal dat voorbereidt op de opleiding. Daarmee hebben we, met betrekking tot de knelpuntopleidingen, belangrijke bijkomende stappen gezet.

Mijnheer Annouri, ik heb uw vraag over de werkwinkels niet behandeld. Hierover werd in het verleden veel gediscuteerd. Dit is geen afbouw, ook niet van rechtstreekse contacten. Daar waar werkwinkels werden gesloten in gemeenten of steden, werd dat altijd in overleg gedaan en werd er altijd in alternatieven voorzien. Maar je moet ook begrijpen dat er evolutie is met betrekking tot wie er naar de werkwinkel komt en wanneer. Ik ben ervan overtuigd dat je daar de efficiëntie kon regelen zonder de service te verminderen. De praktijk toont dat vandaag aan.

De voorzitter: De heer Bothuyne heeft het woord.

De heer Robrecht Bothuyne (CD&V): Minister, ik dank u voor uw uitgebreide antwoord. Het wegwerken van de knelpunten op de arbeidsmarkt moet inderdaad onze strategische doelstelling nummer één zijn. Ik ben de eerste om te zeggen dat de VDAB op dat vlak al heel grote stappen heeft gezet. De uitstroom naar werk is in het kader van de knelpuntopleidingen inderdaad al flink vooruitgegaan. Maar we zien dat toch nog altijd 30 procent van de werkzoekenden die met succes zo'n knelpuntopleiding hebben gevolgd en die geschikt worden geacht om zo'n knelpuntberoep in te vullen, toch niet aan de slag geraken. Er is dus nog altijd beterschap mogelijk. We moeten op dit vlak de lat hoog leggen. Ik merk dat u dat doet met de doelstelling van een aandeel van 60 procent stages en werkervaring in de betrokken opleiding. Ik zal een schriftelijke vraag stellen om te weten te komen wat het percentage op dit moment is.

Het is belangrijk om de lat hoog te blijven leggen, zowel wat betreft oriëntatie als wat betreft nazorg. Als die 30 procent na zes maanden niet aan de slag is, is het interessant om dieper te analyseren hoe dat komt. Er kunnen externe factoren zijn. Er kunnen factoren zijn die te maken hebben met de opleiding. Zeker voor de opleidingen die zwak scoren en nog een eind onder de 60 procent uitstroom zitten, is een analyse op sector- en opleidingsniveau zeker aan de orde. Ik ga ervan uit dat u dat zeker ook mee ter harte zult nemen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van de heer Robrecht Bothuyne tot de heer Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over samenwerking tussen de VDAB en de OCMW's – 686 (2014-2015)

Voorzitter: de heer Axel Ronse

De voorzitter: De heer Bothuyne heeft het woord.

De heer Robrecht Bothuyne (CD&V): Ook over dit onderwerp hebben we de voorbije jaren al geregeld van gedachten gewisseld, maar het onderwerp is actueler dan ooit.

Meer mensen dan ooit doen een beroep op een leefloon. Onderzoek van het Onderzoeksinstituut voor Arbeid en Samenleving (HIVA) heeft uitgewezen dat twee derden van die groep, mits goede begeleiding, aan de slag kunnen op de reguliere arbeidsmarkt. Er is dus heel wat potentieel bij die mensen. Een

structurele samenwerking tussen de VDAB en elk Vlaams OCMW is dan ook een basisvereiste om daarin te slagen. De onderzoekers van het HIVA hebben dat ook in het verleden gezegd.

In 2014 deden in ons land voor het eerst gemiddeld meer dan 100.000 mensen een beroep op een leefloon. Zowat 30 procent daarvan komt uit Vlaanderen. Veelal werd in het verleden het OCMW beschouwd als een vergeetput voor de arbeidsmarkt. Nochtans zijn veel mensen uit deze weliswaar heterogene groep wel degelijk in staat om opnieuw een reguliere job op te nemen. Veel OCMW's zijn de voorbije jaren dan ook gaan werken aan het activeren van de leefloners, met wisselend succes.

OCMW's die leefloners naar een job willen begeleiden, kunnen hen inschrijven bij de VDAB. Elk jaar komen zo ongeveer 4000 leefloners terecht bij de VDAB voor opleiding en begeleiding naar een job. In 2014 konden 43 procent van de leefloners die het jaar daarvoor bij de VDAB werden ingeschreven effectief aan de slag. De jaren daarvoor werden iets betere doorstroomcijfers genoteerd: 47 procent en 51 procent van de betrokkenen vonden een job.

Elk jaar worden ongeveer 4000 leefloners ingeschreven bij de VDAB. Dat is, denk ik, de beste garantie op een goede begeleiding en opleiding richting een job. Wetende dat er vandaag zowat 30.000 leefloongerechtigden zijn in Vlaanderen, is dat aantal relatief klein. Elke leefloner die kans maakt op succes op de arbeidsmarkt zou automatisch bij de VDAB ingeschreven moeten worden.

De Vlaamse Regering zag al enige tijd het potentieel van deze mensen voor de arbeidsmarkt. Via een reeks proeftuinen werden verschillende activeringsconcepten getest. Samenwerking tussen de VDAB en het OCMW en een sterke sturing vanuit het OCMW- en VDAB-management bleken daarbij telkens cruciaal. Daarom werden samenwerkingsakkoorden gesloten tussen de VDAB en heel wat OCMW's. Helaas is dat niet overal het geval. Uit een antwoord op een schriftelijke vraag blijkt dat 121 OCMW's op dit moment een formele samenwerking hebben met de VDAB. Dat wil niet zeggen dat de andere OCMW's niet samenwerken met de VDAB, maar dat gebeurt dan veeleer occasioneel of op basis van goede contacten tussen OCMW- en VDAB-consulenten op het terrein. Maar in dat geval is het niet structureel.

Nog niet eens de helft van de Vlaamse OCMW's heeft een samenwerkingsakkoord met de VDAB. Dat is veel te weinig. De begeleiding en ondersteuning van leefloners richting arbeidsmarkt is te belangrijk om te laten hangen van de goodwill van individuele consulenten. Ondanks al mijn appreciatie voor het goede werk dat die mensen doen op het terrein, denk ik dat de VDAB uiteindelijk met elk Vlaams OCMW een samenwerking op maat moet uitbouwen.

Er zijn trouwens ook heel sterke provinciale verschillen: West-Vlaanderen scoort hier het best, met 46 samenwerkingsakkoorden op 64 OCMW's, Oost-Vlaanderen lijkt, tot onze scha en schande, het zwakke broertje te zijn met slechts 6 OCMW's die een effectieve samenwerking hebben met de VDAB.

Er ligt dus werk op de plank. Er zou zo snel mogelijk een partnerschap moeten komen tussen elk Vlaams OCMW en de VDAB. Uiteraard moeten de akkoorden op maat zijn. In de centrumsteden is een ander beleid nodig en mogelijk dan in een plattelandsgemeente, maar er is uiteraard geen enkele reden om leefloners op het platteland in de kou te laten staan.

Inhoudelijk zijn er alvast twee belangrijke hefboomen, die u kunt en uiteraard ook zult gebruiken om leefloners beter dan vroeger te ondersteunen. Eind vorig jaar is een nieuw decreet op werk- en zorgtrajecten goedgekeurd. Dat moet werkzoekenden, maar ook leefloners, met een medische, mentale, psychische

en/of psychiatrische problematiek beter helpen met trajecten op maat. En dankzij de zesde staatshervorming is Vlaanderen nu ook bevoegd voor de activering van leefloners via de zogenaamde artikels 60 en 61, de werkervaringsprogramma's voor mensen met een leefloon.

Met die twee nieuwe hefboomen kunnen u en de VDAB een aanbod doen aan elk Vlaamse OCMW en elke Vlaamse leefloner. Zo kan iedereen de begeleiding en opleiding krijgen die hij of zij nodig heeft en verdient.

Minister, hoe evalueert u de huidige samenwerking tussen de Vlaamse OCMW's en de VDAB? Hoe zult u ervoor zorgen dat er ook een formele samenwerking tot stand wordt gebracht tussen de VDAB en elk Vlaams OCMW? Binnen welke timing wilt u dat concreet maken? Welke elementen moeten volgens u minimaal onderdeel uitmaken van zo'n samenwerkingsakkoord?

Hoe evalueert u de instroom van leefloongerechtigden bij de VDAB? Die lijkt vrij stabiel te zijn, rond de vierduizend mensen per jaar, ondanks de aangroei van de doelgroep de voorbije jaren. Hoe zult u ervoor zorgen dat elke arbeidsmarktrijpe leefloongerechtigde recht krijgt op begeleiding en opleiding via de VDAB? Hoe evalueert u de uitstroom naar werk van de leefloners die wel al door de VDAB begeleid worden? Hoe zult u die uitstroom verder verhogen? Hoe zult daarbij de voornoemde nieuwe beleidsinstrumenten en andere werkervaringsprogramma's concreet inschakelen?

De voorzitter: Mevrouw Talpe heeft het woord.

Mevrouw Emmily Talpe (Open Vld): Minister, de heer Bothuyne heeft gelijk als hij zegt dat te weinig OCMW's een samenwerkingsakkoord hebben gesloten met de VDAB. Het is ook te lang een verwaarloosd probleem geweest, dat slechts schoorvoetend via de proeftuinen werd aangepakt. Wij willen net als de vraagsteller graag weten of u een algemene formalisering tot stand wilt brengen in de samenwerking tussen de OCMW's en de VDAB. Bijkomend willen we ook vragen in hoeverre de werkwinkels daar een dynamiserende rol in kunnen spelen.

De collega heeft ook verwezen naar het nieuwe decreet op werk- en zorgtrajecten. Dat is uiteraard een positieve stap, maar hoe zit het met de middelen om dat decreet effectief uit te voeren? Bij mijn weten is dat nog niet opgenomen in de begroting. De vraag is dus nog steeds hoe en met welke middelen u dat decreet in de praktijk zult brengen.

Tot slot wil ik nog even terugkomen op het voornemen om tot één systeem voor tijdelijke werkervaring te komen, waarin ook artikel 60 zal worden geïntegreerd. Wij pleiten daar absoluut voor het vrijwaren van de rol van het OCMW in het activerings-traject, want het OCMW is een laagdrempelig orgaan, dat bovendien veel knowhow kan voorleggen bij het activeren van leefloners. Hoe zult u ook dat verzekeren?

De voorzitter: De heer Hofkens heeft het woord.

De heer Jan Hofkens (N-VA): Minister, ook onze fractie vindt dit een zeer terechte vraag. Het is een problematiek die alle aandacht verdient. Er is daar een heel potentieel aan mensen die wellicht, mits aangepaste begeleiding, activeerbaar zijn. Het is terecht dat u daarop wilt inzetten.

Dan is het inderdaad te betreuren dat blijkbaar nog niet alle OCMW's, of toch maar een beperkt deel, zich hebben ingeschreven. De vraag is dan wat daar de reden voor is. Het kan misschien nuttig zijn om die bevraging eens te doen, waarom lokale partners daar niet toe bereid zijn. Het zal wellicht geen kwestie van onwil zijn. Misschien weet men het nog niet voldoende, of kan er nog onvoldoende op ingespeeld worden. Die analyse lijkt mij in ieder geval belangrijk.

Ik denk ook dat het nuttig is om de best practices van een aantal samenwerkingen in de kijker te stellen, om daarmee ook andere, misschien kleinere, lokale besturen en OCMW's meer appetijt te doen krijgen voor het systeem.

De voorzitter: Mevrouw Vermeulen heeft het woord.

Mevrouw Sabine Vermeulen (N-VA): Minister, een intensifiëring van de samenwerking tussen de VDAB en OCMW's kan beide instanties ten goede komen. De OCMW's kennen nu al een groot aanbod van diverse maatregelen voor tewerkstelling. De activeringsmaatregelen die de OCMW's gebruiken, kunnen inhoudelijk aansluiten bij werkervaring, zowel als bij sociale economie.

De grote verschillen tussen de OCMW's zelf en het verschil in de diverse maatregelen doen mij vermoeden dat er op dat vlak zelfs nog sprake kan zijn van een groeipad voor tewerkstelling voor leefloners. Het lijkt mij dan ook een interessante piste dat leefloners die kans maken om opnieuw geïntegreerd te worden op de arbeidsmarkt, ingeschreven worden bij de VDAB, alleen al omdat de doelgroepmedewerkers dan ook geïndiceerd kunnen worden door het ICF-systeem (International Classification of Functioning), dat hen de richting voor de beste kansen en de nodige begeleiding op de arbeidsmarkt kan geven.

Wordt het ICF-systeem al gebruikt binnen de samenwerkingsverbanden die nu al lopen tussen OCMW's en VDAB? Is het de bedoeling om dat in de toekomst te gaan gebruiken voor de leefloners?

De voorzitter: De heer Annouri heeft het woord.

De heer Imade Annouri (Groen): Voorzitter, minister, collega's, de heer Bothuyne stelt een heel terechte vraag over deze problematiek, maar hij geeft ook aan dat twee derde van de leefloners, mits een goede begeleiding, aan de slag kan in een gewone job. Dat is niet helemaal in de lijn van wat in het HIVA-rapport wordt gesteld. Die twee derde ging specifiek over de Antwerpse situatie, niet over Vlaanderen. Bovendien vond het OCMW van Antwerpen dat zelf een schromelijke onderschatting van de afstand tot de arbeidsmarkt voor hun doelgroep. Die twee derde is dus niet wat op het terrein wordt aangevoeld in Vlaanderen. Voor veel leefloners is maatwerk het hoogst haalbare.

Ik vind het dan ook relevanter om de volgende HIVA-gegevens als uitgangspunt te nemen voor deze discussie: een derde kan snel naar de VDAB; een derde is gebaat bij een intensieve begeleiding en samenwerking tussen het OCMW en de VDAB; een derde is niet of moeilijk toeleidbaar naar werk.

De heer Bothuyne legt een grote nadruk op de inschrijving bij de VDAB. Ik ben het ermee eens dat, als mensen op korte termijn kunnen worden geactiveerd naar de reguliere arbeidsmarkt, hun inschrijving bij de VDAB geschikt is. In de andere gevallen gebeurt dat beter niet. Toch werd er in de vorige legislatuur op federaal niveau een omzendbrief opgesteld met de vraag alle leefloners in te schrijven bij de VDAB, iets dat ook de heer Bothuyne nu suggereert. Dat werkt volgens ons contraproductief. Zoals eerder geschetst, heeft een grote groep leefloners nood aan maatwerk. Een verkeerde dienstverlening zal hun afstand tot de arbeidsmarkt enkel vergroten. Ook de VDAB zelf is het trouwens met die analyse eens.

Ik wil ook nog iets kleins zeggen over de grote groep jongeren die haar inschakelingsuitkering zal verliezen. Los van de vraag wat de VDAB al die jaren met deze jongeren heeft gedaan, blijft er het feit dat ze zullen doorstromen naar het OCMW. Ook de verhoogde degressiviteit van de werkloosheidsuitkering duwt bijkomende groepen richting de OCMW's. Er is dus nood aan financiële ondersteuning ten aanzien van de OCMW's vanuit het federale niveau, maar ook aan goede afspraken tussen Vlaanderen en de OCMW's voor die doelgroepen.

Minister, kunt u snel duidelijkheid verschaffen over de activeringsinstrumenten van de OCMW's, en dan in de eerste plaats over het artikel 60, paragraaf 7? Het uitgangspunt dient hierbij volgens mij te zijn: een maatregel voor OCMW-cliënten, uitgevoerd door de OCMW's. Daarmee is de VDAB het ook eens.

Minister, onderschrijft u het principe dat leefloners vanaf de eerste dag dat ze een leefloon ontvangen, een maximale toegang moeten hebben tot alle Vlaamse arbeidsmaatregelen?

Hoe staat u tegenover een maximale uitwisseling van instrumenten tussen de VDAB en de OCMW's? Als de VDAB met zijn internationale classificatiesysteem effectief een valabel instrument heeft om mensen te screenen, moet die kennis dan ook niet zo snel mogelijk worden uitgebreid?

Minister, voor alle duidelijkheid: ik ben voor een betere samenwerking tussen de VDAB en de OCMW's, maar ik verwacht niet alle heil van de VDAB in het toeleiden van alle groepen naar een reguliere baan. Daarom voer ik een pleidooi om ook te investeren in de activeringsmaatregelen aan de kant van de OCMW's. Meer dan ooit zal dit noodzakelijk zijn, met alles wat op de OCMW's afkomt.

Ik had daarnet ook een vraag gesteld over de werkwinkels. Ik kom daar heel even op terug. U hebt daarop geantwoord. Waarom heb ik dat daarnet gevraagd en haal ik dat nu opnieuw aan? We vangen signalen op van mensen in de OCMW's uit het werkveld die zelf aangaven dat die werkwinkels een goed instrument waren om de contacten tussen de VDAB en de OCMW's goed te onderhouden. Zij merken dat er nu een gemis is, waardoor de afstemming minder is dan voordien. Wij hebben dat signaal meermaals ontvangen.

Minister, ik heb nog een laatste vraag over het Werk-welzijnsdecreet. Hoewel het volgens ons geen ideaal decreet is, biedt het wel kansen om de samenwerking tussen de VDAB en de OCMW's te verhogen. Minister, hoe staat het hiermee? Wanneer mogen we de uitvoeringsbesluiten hierover verwachten?

De voorzitter: Minister Muyters heeft het woord.

Minister Philippe Muyters: Ik zal mij vooral richten op de vragen van de heer Bothuyne. Wie een antwoord op zijn vragen wil krijgen, moet dan maar een vraag om uitleg indienen. Het is nogal moeilijk om alle bijkomende vragen te beantwoorden wanneer er vijf mensen aansluiten, met allemaal nieuwe vragen over dingen die daar niet helemaal op aansluiten.

Ik ben er geen voorstander van om vooral te werken op formalisme en het zetten van streepjes. Wat wil ik hiermee zeggen? Voor wie meer details wil, verwijs ik naar mijn antwoord op de schriftelijke vraag 140 van de heer Bothuyne. Wat wil ik hiermee zeggen? Niet elke samenwerking tussen de VDAB en het OCMW vertaalt zich in concrete cijfers. Er zijn heel wat samenwerkingen die niet nauwgezet worden gerapporteerd.

U zou kunnen zeggen: laat die dan toch rapporteren. Nee, wat ik belangrijk vind, is: laat die goed samenwerken. Als je aan een kleiner OCMW oplegt dat het administratief streepjes moet zetten en afvinken, ben ik daar tegen. Laat ons vooral niet de conclusie trekken dat er maar bij een op drie vandaag een samenwerking is tussen de VDAB en het OCMW. Ik zeg nog iets meer. In de vorige legislatuur is er door toenmalig staatssecretaris De Block een omzendbrief verstuurd naar de OCMW's om hen aan te sporen een maximaal aantal mensen met een leefloon te laten inschrijven bij de VDAB. Vanuit de VVSG en de lokale VDAB's krijgen wij het signaal dat die richtlijn wat te consequent wordt doorgetrokken naar de meeste OCMW's. Ik wil daarmee zeggen dat er een aantal

OCMW's zijn die alle leefloongerechtigden laten inschrijven omdat ze bang zijn dat ze de federale subsidie voor het leefloon anders zouden kunnen verliezen.

Dat levert soms strubbelingen op tussen de VDAB en het OCMW. Want natuurlijk, als je inschrijft bij de VDAB, ben je beschikbaar op de arbeidsmarkt. En als je dan niet beschikbaar bent, kan dat negatieve consequenties hebben. Dus wie moet er worden ingeschreven? Diegenen die naar de arbeidsmarkt kunnen worden geleid.

Mijnheer Bothuyne, zoals u in uw vraagstelling zegt, gaat het om lokaal verschillende netwerken, een lokaal verschillende aanpak. Ik wil de ruimte laten om dat informeel te laten gebeuren en niet alles in contracten of samenwerkingsovereenkomsten vast te leggen die wellicht problemen zouden geven. Laat die aanpak op maat gebeuren. Zoals ik al zei, is die samenwerking na de omzendbrief van mevrouw De Block er eigenlijk voor iedereen, want die wisselwerking is verplicht.

Ik wil uw tweede en derde vraag samenvatten. Ik heb dat in het verleden al naar voren gebracht. Het concept met betrekking tot de eenmaking van die bestaande instrumenten waarin artikel 60 en de plaatselijke werkgelegenheids-agent-schappen (PWA's), de projectgesco's (gesubsidieerde contractuelen) zitten, wordt gepland voor de eerste jaarhelft van 2015. Natuurlijk moeten we daarin diverse factoren meenemen, onder meer wat lokale besturen, vzw's enzovoort, rond zo'n concept als instrument verwachten. Ik zal dat bespreken met de sociale partners binnen het Vlaams Economisch Sociaal Overlegcomité (VESOC), maar ook met de betrokken stakeholders.

Zoals ik vorige week heb verklaard, zal het concept na een inventarisering van de juridische, beleidsmatige en budgettaire hefboomen en uitdagingen, worden voorgesteld. Concreet betekent dat dat ik in functie van het concept betreffende de tijdelijke werkervaring wil nagaan waar en wanneer een formele samenwerking tot stand kan worden gebracht.

Het lijkt erop dat de groep van de leefloongerechtigden zich stabiliseert en niet is gegroeid. Er is echter een groep die we niet kennen. Bepaalde mensen die niet hebben aangeduid dat ze leefloongerechtigd zijn, krijgen ook een opleiding en een begeleiding van de VDAB. Dat was overigens een van de vragen van de heer Annouri. Wie de VDAB om hulp vraagt, krijgt ook hulp. Dat staat los van de vraag of hij al dan niet leefloongerechtigd is. Elke werkzoekende kan een beroep doen op de diensten van de VDAB. Het is dan ook mogelijk dat er binnen de groep van leefloongerechtigden een ons onbekende groei is. De betrokkenen moeten immers zelf aanduiden dat ze leefloongerechtigd zijn.

Er zijn tevens verschillende samenwerkingen om de arbeidsmarktrijpe leefloongerechtigden binnen de VDAB te begeleiden en op te leiden. Daarnaast zijn, zoals ik daarnet al heb verklaard, niet alle leefloongerechtigden klaar voor de arbeidsmarkt. Conform de afspraken die in dat verband zijn gemaakt, bevindt de regierol met betrekking tot de welzijnscomponent zich bij de OCMW's. Het is voor de VDAB belangrijk enkel de mensen met een voldoende verkleinde afstand tot de arbeidsmarkt te begeleiden.

Tot slot wil ik nog vermelden dat de uitstroom naar werk uit de groep gelabelde leefloongerechtigden 43 procent bedraagt. We weten dat omdat die mensen dat zelf hebben aangeduid. Wat 2013 betreft, bedraagt de uitstroom twaalf maanden na de instroom 43 procent.

De voorzitter: De heer Bothuyne heeft het woord.

De heer Robrecht Bothuyne (CD&V): Minister, ik dank u voor uw antwoord. Volgens mij pleit niemand voor het zetten van streepjes of overdreven

formalisten. Een informele aanpak kan op het terrein vruchten afwerpen. Dat is niet in tegenspraak met een formele samenwerkingsovereenkomst tussen de instantie OCMW en de instantie VDAB. Het lijkt me logisch dat de diverse consulenten op een informele wijze kunnen werken om de leefloongerechtigden op een goede manier te begeleiden. Dat kan echter het best gebeuren binnen een kader dat door het management en het beleid is gecreëerd. Dit is trouwens ook een aanbeveling in de studie van het HIVA die u zelf hebt besteld.

Ik vind het dan ook raar dat u ertegen bent elk OCMW effectief een overeenkomst met de VDAB te laten afsluiten. Dat biedt de consumenten immers een kader waarbinnen ze kunnen werken.

Ik vind het ook vreemd dat de omzendbrief van toenmalig staatssecretaris De Block volgens u tot een toestroom van leefloners bij de VDAB heeft geleid. Dat zou ook mensen omvatten die wat verder van de arbeidsmarkt af staan. Uit uw eigen cijfers blijkt echter dat de groep instromers bij de VDAB de voorbije jaren constant is gebleven. Er is zelfs veeleer sprake van een dalende trend. Die groep is van 4400 personen tot iets minder dan 4000 personen vorig jaar gedaald. Volgens mij heeft de omzendbrief geen groot effect gehad op de instroom bij de VDAB.

Minister, volgens mij is het nodig dat de VDAB naar elk OCMW trekt om na te gaan hoe de samenwerking op het terrein momenteel loopt en waar verbeteringen mogelijk zijn. De Vlaamse OCMW's zitten immers met enkele vragen over het nieuw Vlaams beleid en de nieuwe Vlaamse aanpak. Dat is natuurlijk eigen aan het ogenblik waarop een aantal nieuwe beleidsinstrumenten volop worden ontwikkeld en voorbereid. Een formeel georganiseerd contact tussen de VDAB en elk OCMW lijkt me nuttig. Op die manier kan het beleid beter worden gestuurd. Uit uw antwoorden op schriftelijke vragen blijkt dat u dat zelf ook wenst.

De voorzitter: De heer Hofkens heeft het woord.

De heer Jan Hofkens (N-VA): Minister, ik onderschrijf de informele aanpak. Toch vraag ik me af of een formalisering in een overeenkomst op een bepaald ogenblik de alertheid niet kan verhogen. Dat geldt zeker voor de kleinere OCMW's. Het is natuurlijk niet de bedoeling die OCMW's administratief zwaar te belasten.

Als ik de cijfers van de heer Annouri volg, is een derde van de leefloners blijkbaar onmiddellijk activeerbaar. Ik heb niet de indruk dat we die groep nu volledig bereiken. Een dergelijke overeenkomst kan nuttig zijn.

Ik heb nog een bijkomende vraag. Zijn de overeenkomsten met de grote OCMW's op dit ogenblik volledig afgewerkt? Als ik het goed heb begrepen, zijn er al overeenkomsten met de OCMW's van Antwerpen, Gent en Leuven. Dat is een terrein waarop we kunnen inzetten. We moeten dat proberen te organiseren.

De voorzitter: De heer Annouri heeft het woord.

De heer Imade Annouri (Groen): Ik wil nog even kort verduidelijken dat wij de efficiëntste afstemming tussen OCMW en VDAB ook het belangrijkste vinden. We zijn absoluut geen voorstander van een administratieve rompslomp of van het zetten van streepjes. Het belangrijkste doel dat we voor ogen moeten hebben, is de cliënten van de OCMW's en de VDAB de komende jaren zo efficiënt mogelijk te laten helpen. Ze zullen er de komende jaren een grote last zien bijkomen. Mijn bijkomende vragen zal ik nog op een ander ogenblik stellen.

De voorzitter: Minister Muyters heeft het woord.

Minister Philippe Muyters: Ik zal het heel kort houden. Ik begrijp de opmerkingen die zijn gemaakt. Ik zal daar rekening mee houden. We zullen de discussie hierover nog voeren.

De voorzitter: De heer Bothuyne heeft het woord.

De heer Robrecht Bothuyne (CD&V): Ik dank de minister.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.